

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe o lună . 2 "

Num. de Dumineci
Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.

Num. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se în-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Vaida vorbind în cameră.

(R) În ședința de Miercuri a parlamentului ungar deputatul Dr. Al. Vaida a rostit o vorbire mai lungă. A vorbit aproape moderat, cuminte, căutând mai nainte de toate să reflecteze contelui Batthyányi Tivadar, care în aceeași ședință invinuisese miezul — naționalitățile — că tulbură apa și nu vor să întindă unghurimei mâna amicală.

Multe stupidități și perversități s'au rostit în Cameră, dar viclenie mai defestabilă n'a comis nimeni, ca Batthyányi. Este, adică, ceva nemai pomenit, ca atunci când guvernul maghiar vine cu o reformă electorală reacționară și dușmănoasă, un fruntaș al partidului dela putere să invinuiască în plină ședință pe naționalități că »nu vor să se împace cu unghurii«...

Asta e ca și când ne-ar zice: »Noi vrem să vă decapităm politicește și voi nu ne întindeți dreapta frățească!«...

Se vede că nobilul conte numai pe oligarhi îi crede oameni cu scaun la judecată, pe noi, muritorii de rând ne consideră tâmpii, cari să întindem gâtul cu plăcere subț ghilotina magnaților...

E de explicat deci, că energicul deputat român s'a sculat îndată și a căutat să reducă la nimic (la adevărata valoare!) vorbirea contelui barbă lungă și minte scurtă.

Dar nu ne propunem să facem aci analiza vorbirii dlui Vaida. Nu, ci vrem să ne ocupăm de cele petrecute cu acest prilej.

Când a început adică să vorbească alesul celor mai oproșiți români, al Moșilor, fireticul și bătăranul Nagy Gyurka a început să-l lojure cum a învățat el la grajd, unde-și va fi făcut educația. Ceilalți săcui neaoși și unghuri circumciși (Somogyi amândoi și alți foști Kohni și Spitzer!) d'asemeni au început să lărnuiască. Dar fiindcă președintele a început îndată cu chemarea la ordine — guvernul a dat ordinul că nu mai e permis să se facă în dietă concurență cărciumelor dela marginea satelor — întreaga bandă a părăsit sala de ședință. Până și selecționata bancă a »jurnaliștilor« a rămas goală, iar nobila galerie a urmat și ea exemplul patriotic. Scurt: dieta a refuzat deputatului român onoarea să-l asculte!... O face aceasta pentru a doua-oară și aflăm că așa are să facă de câteori numai »Moșul« de valah va îndrăzoli să ia cuvântul... Patrioți senini ca Nagy Gyurka și unghuri veritabil ca Somogyi Vilmos și Aladár cum ar mai și putea să asculte pe valahul care a batjocorit și insultat — nația!

Noi avem însă credința firmă, că dl Dr. Al. Vaida va lua cuvântul de câteori numai va crede necesar, de câteori va trebui să reducă la adevărata lor valoare palavrele seci ale somităților de carton, cum e și contele cu barbă lungă.

În definitiv Moșii și au ales deputat român nu pentruca acesta prin vorbirile sale să procure plăcere strechiaților din Săcuime, ci să spună acolo gândurile și simțămintele obștei române. În toate discursurile sale, dl Vaida a și ținut cont de aceasta și pu-

țin i-a păsat dacă muzica românească place ori nu place urechilor mari ale lui Nagy și tovarășii.

Așa să facă și în viitor. Dacă nu s'a lăsat terorizat de sălbăticia kossuthistă, desigur că d-lui Vaida puțin o să-i pese de disprețul acestor imbecili. Nici nu trebuie să-i pese! Ori care dintre deputații noștri ori cum ar fi tratat din partea unghurilor, are să se orienteze după spiritul public românesc, căci acesta l-a ales, acesta trebuie să fie izvorul de putere în lupta grea la care s'a angajat fiecare...

Incidentul de Miercuri n'are deci să atingă pe dl Vaida, nici să geneze pe vreunul dintre deputații noștri.

Din fericire ne și putem mândri, că deputații noștri întotdeauna au căutat să se înspire din opinia publică românească și nu s'au lasat influențați niciodată de teroarea kossuthistă. Numai așa și putem fi convinși că în mâni bune e depusă cauza națională: cine nu se teme de sălbăticie, desigur că nu e susceptibil nici la lingușiri și avansuri. Din șirul naționaliștilor noștri n'are deci să ne fie teamă că va răsări vre-o dată nici vre-un Isav nici vre-un Efiates... Tocmai cele ce s'au petrecut cu dl Vaida dovedesc aceasta. Ca un uragan s'a deslănțuit furia șovinistă asupra dlui Vaida: deputații noștri stău însă strânși uniți, privind nu în dreapta și stânga, ci numai nainte.

Nu poate să aibă alt efect asupra lor nici noua apucătură kossuthistă: obștea română de pretutindeni n'are să judece adecă după numărul deputaților unghuri cari

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Contele L. N. Tolstoi.

De C. Șarcăleanu (C. Stere).

(Urmare).

Dar în ce privește faza ulterioară, în cele din urmă două decenii, a creațiunii artistice a lui Tolstoi, nici orbul n'ar mai putea tăgădui tendenționismul ei pronunțat.

Și nu vorbesc de acele scrieri, cari, — ca »Sonata de Kreutzer«, de pildă, — sunt tot atâtea opere de artă de mare valoare, cât și puternice mijloace de propagandă a credințelor și a teoriilor etice și religioase ale autorului.

Dar luați al treilea mare roman al lui Tolstoi: »Învierea«.

Aici artistul nu numai judecă pe eroii săi, și-i răsplătește după merite, dar ne și arată care este principiul său de clasificare a oamenilor în diferite categorii morale, care este criteriul său de apreciere morală.

»Toți oamenii, — scrie el, — trăiesc și lucrează în parte după gândirea lor proprie, în parte după gândirea altora. În aceea, în ce măsură oamenii trăiesc după ideile lor și în ce măsură după ideile altora, constă una din deosebirile de căpetenie între oameni. Unii, în cele mai multe cazuri, se folosesc de ideile lor ca de un joc al inteligenței... iar în actele lor se supun ideilor străine — obiceiului, tradițiunii legii; iar alții, socotind ideile lor ca factorul principal al întregii lor activități, aproape întotdeauna se su-

pun numai cerințelor rațiunii proprii, și numai din când în când, și încă numai după o judecată critică, uimează hotărârile altora. Astfel de om eră Simonson (un tip »pozitiv«). El toate le cercetă, le hotără după rațiunea lui; și cum hotără, așa făcă«...

Un om superior moralmente este acela care nu »trăiește după ideile altora«, primite de-a gata, ci, »după rațiunea și conștiința lui«.

Eroul romanului, Nehludov, a fost odată un om foarte moral, dar în urmă, »se strică«.

»Această grozavă schimbare — ne spune autorul, — s'a săvârșit în el, fiindcă el a încetat să creadă sie-și, și a început să creadă altora, fiindcă e foarte greu să trăiești crezându-ți fie; când crezi țieți, orice chestie trebuie să o hotărăști nu în folosul eului tău animal, ce caută bucurii ușoare, ci aproape întotdeauna împotriva lui; iar când crezi altora, n'ai ce hotări, totul e hotărât de mal înainte și întotdeauna e hotărât în folosul eului animal, împotriva celui sufletesc. Mai mult. Câtă vreme Nehludov credea sie-și, oamenii mereu îl condamnav, iar când a început să creadă altora, eră numai laudat de cei ce-l înconjurau«...

Și a căzut moralmente.

Și Tolstoi îi »pedepsește« pe toți ceice »cred altora«, și pe generalul Kriegsmuh, »plin de decorații«, care credea numai în »ordinile superiorilor« și pe contele Cearsky, ministru în disponibilitate, și om cu convingeri tari, și anume, că fericirea constă »să vezi cât mai des și să vorbești cu personajele înalte de ambe sexe« și pe judecătorii și procurorii curții cu juri, cari nu vor să știe decât de formele lor, etc. (Poate fi ceva mai caracteristic, din acest punct de vedere,

și mai crud decât descrierea acelei ședinți în care s'a hotărât soarta Catii?).

*

Tendențele operelor literare ale lui Tolstoi ies și mai mult în relief, când aceste opere sunt studiate paralel cu scrierile sale publicistice din epoca corespunzătoare.

Căci Tolstoi nu e publicist numai de când îl cunoaște străinătatea ca proroc al unei religii noi: ci niciodată acest artist-cugetător nu s'a putut mângâni în sfera creațiunii artistice, ci a căutat să-și propage ideile și ca publicist, în sensul strict al cuvântului (într-o vreme scotea chiar o revistă anume în acest scop, acum mai bine de 40 ani).

Și pentru a urmări evoluțiunea filozofiei sau a religiei »tolstoiste«, cum se spune în Rusia, operele sale de artă au tot atâtea importanță, dacă nu și mai mare, ca scrierile pur publicistice, fiindcă însuși Tolstoi parcă se încrede mai mult în acest mijloc de propagandă, prin care se coroborează activitatea publicistică propriu zisă.

Și câtă vreme el susține, de pildă, că »unica misiune a femeii este de a naște, cât se poate mai mulți copii«, și că »femeia tină, care nu naște copii, e ca și un pământ roditor acoperit de moluz«, — eroinele lui sunt Katy, Dolly, sau Natașa, mame ideale. Iar când ajunge să creadă că și căsătoria nu poate fi decât »un desfrâu«, el scrie »Sonata de Kreutzer«, iar eroina din »Învierea«, Catia, contractează cu Simonson o »căsătorie platonicească«, pentru »a trăi ca frații«...

Tolstoi astăzi, câteodată, vorbește foarte aspru despre activitatea sa artistică din trecut. Aceasta

binevoiesc ori nu să asculte vorbirile deputaților români, ci urmărim cu viu interes curajul și cuminența ce se manifestă în vorbirile deputaților români.

Apucătura de a părăsi sala de ședință a practicat-o coaliția întâioară față de Tisza, în Maiu 1905. Asta nu însemna însă că Tisza era mai puțin cuminte decât Rigo, care urla mai tare »să eșim afară« ori mai puțin onorabil decât Polónyi, care venise la băncile naționaliștilor și-i îndemnase (fără rezultat) să iasă și ei afară... Nu, ci asta dovedește un singur lucru: când e vorba de a replica cu argumente serioase, cohorta kossuthistă știe cel mult să dea probe de plămâni exersați la urlete ori în cazul cel mai bun să părăsească terenul unde se măsoară armele minții!

Principele Ferdinand la Viena. Urând bună venire A. S. Regale principelui Ferdinand, ziarul »Faterland« zice: România a devenit sub domnia regelui Carol, un factor de ordine și liniște în Balcani. Monarhia noastră poate prenumăra România printre cei mai buni prieteni ai ei. În regele Carol și principele moștenitor al României Austro-Ungaria salută pe reprezentanții unui popor care îi e drag și merită cel mai mare respect. Ne bucurăm de progresele realizate în mod pacific de România; admirăm cele săvârșite de nobilii ei Suvărani pentru binele poporului. Orașul Viena unde simpatiile pentru Români sunt cu deosebire mai puternice, salută din toată inima pe principele moștenitor al României.

»Neue Freie Presse« scrie: Salută cordial pe Principele Ferdinand și relevază de asemenea meritele unchiului său »Regele României Noui«. Apoi încheie: urând principelui bună sosire, salutăm din depărtare pe unchiul amicului sincer al Austro-Ungariei și al dinastiei noastre și unim în această salutare dorințele noastre sincere, pentru restabilirea sănătății regelui Carol I.

Principele Ferdinand al României a făcut

ieri vizite membrilor familiei imperiale, iar la amiază a prânzit cu archiducele Francisc Ferdinand.

Aseară a avut loc un prânz de gală la Hofburg. Principele va părăsi Viena pe când la München.

Consiliu de miniștrii comun. Luni se va întruni la Viena un consiliu de miniștrii comun, care va discuta situația economică din Balcani. După cum se anunță din izvor oficial, amândouă guverne va propune, ca convenția comercială cu Serbia să nu fie prezentată parlamentelor. Se speră, că presiunea aceasta va potoli spiritele în Serbia.

Din partea guvernului ungar vor lua parte la consiliu miniștrii Wekerle și Darányi.

Baronul de Binerth la Budapesta. Noul prim-ministru al Austriei, baronul de Binerth va sosi mâine la Budapesta, unde va avea o întrevedere cu miniștrii unguri. Sâmbătă seara va întoarce la Viena însoțit de miniștrii Wekerle și Darányi, pentru a lua parte la consiliul de miniștrii comun.

Naționalizarea industriei și comerțului.

Discursul dlui Alexandru Djuvara,

ministrul comerțului și industriei, rostit la Galați în ziua de 19 Octombrie v. 1908.

Domnilor,

Mă simt foarte mișcat de călduroasa primire ce ați binevoit a-mi face încă delă primul pas ce am făcut în frumosul dv. oraș.

Astăzi seară, în deosebi, d-lor, m'ați înconjurat la această masă cu atâtea flori și mi-ați făcut atât de vii urări, încât m'aș simți cu totul covârșit de sentimentele ce-mi arătați, dacă n'aș fi înțeles că ele nu se adresează mie, ci guvernului, din care fac parte, guvern care printr-o muncă stăruitoare, neobosită, lucrează pentru binele dv. al tuturor.

Neînsemnata mea personalitate dispăre în mijlocul acestei sărbători; ceea ce dv. ați voit ca să salutați este reprezentantul partidului național-liberal, ideile și idealul pe care acest partid îl urmărește.

Eu, d-lor, sunt înaintea d-voastră ca soldatul purtător de steag: numele lui nimeni nu l cercetează;

în trecerea lui însă toți se descoperă, căci el poartă drapelul în cutele căruia stau scrise cele mai glorioase pagini ale istoriei noastre moderne.

Problemele de ordin economic și social, pe care dv. mi-le-ați înfățișat astăzi sunt atât de multiple și atât de importante, încât mi-ar fi neputință să le dau la toate un răspuns.

Voi încerca totuși să arăt, în trăsături generale, cari sunt părerile mele asupra celor mai de competență dintre ele. Pentru ca să fac aceasta, voi desfășura înaintea ochilor dv. drapelul de care vorbeam adineaori, și, întinzându-l peste ele, voi căuta să arăt cum se potrivesc principiile noastre necesităților economice și sociale de cari mi-ați vorbit și ce se poate realiza din dezideratele dv. în puterea principiilor cari ne călăuzesc.

Suntem un partid național-liberal.

Suntem liberali, nu în puterea aplicării unei formule abstracte, ci ca reprezentanți ai unui sentiment adânc înrădăcinat în inima poporului nostru. (Aplauze).

Tradițiunea de îngăduire și de ospitalitate a țării noastre este cunoscută de toți. (Aplauze).

Dintr'ânsă, d-lor, își trage obârșia principiul nostru de liberalism. Pururea străinii au putut să vină în această țară neturburată de nimeni. Persoana lor; întreprinderile lor, capitalurile lor s'au bucurat întotdeauna de cea mai largă protecțiune a legilor pe pământul acestei țări. (Apl.)

Noi nu ne-am mulțămît, însă, a acorda persoanelor și întreprinderilor, fără deosebire, toată protecțiunea legilor, ci am făcut ceva mai mult. Cu privire, în deosebi, la întreprinderile industriale, fiindcă de ele, mai cu seamă, s'a vorbit, statul nostru a acordat o încurajare însemnată. Această încurajare a însemnat sacrificii și trebuie să constatăm cu mulțămire că sacrificiile pe cari statul le-a făcut au fost, în mare parte, încoronate de succes.

Eu înțeleg ca prin noua lege de încurajare a industriei naționale să continue ca întreprinderile și capitalurile industriale să se bucure de aceeași largă ocrotire, întru atât întrucât aceste capitaluri și întreprinderi vor urmări scopuri bine mărțurisite și vor realiza o muncă cinstită.

S'a vorbit adineaori, de dl Kohn, de comerț și industria națională, de comerț și industria internațională.

Să îmi fie permis, fără jignire pentru nimeni, să rectific cuvântarea dumnisale asupra acestui punct.

Nu sunt în țara românească două feluri de comerțuri și două feluri de industrii; tot comerțul și toată industria, cari se fac pe pământul acestei țări, nu pot fi decât comerț și industrie națională. (Aplauze).

însă, cum lămurește el însuși, numai fiindcă astăzi nu mai împărtășește ideile propăgandate în ele, căci pentru el arta, prin definiție, trebuie să servească scopurile morale.

În recentul său studiu consacrat teoriei artei, alături de atâtea paradexe, găsim una din cele mai frumoase definițiuni ale artei.

»A evocă în sine sentimentul ce l'avusese odată și, evocându-l în sine cu ajutorul mișcărilor, liniilor, culorilor, sunetelor, imaginilor, exprimate în cuvinte, a redă acest sentiment astfel, ca și alții să fie pătrunși de același sentiment: — Într'această constă activitatea artistului. Artă este activitatea omenească care constă într'aceia că un om în mod conștient, cu ajutorul unor semne exterioare transmite altora sentimentele ce le are, iar alți oameni se contagiază, se sugerează de aceste sentimente și le trăiesc ei înșiși«. Și în artă, adaugă Tolstol: esențialul nu este plăcerea, ci este un mijloc de comunicațiune între oameni, necesar pentru viață și pentru mișcarea spre binele individului și al omenirii, — mijloc de comunicațiune care îl unește în aceleași sentimente.

Tolstol știe, și spune, că nu orice artă servește »binelui« de acela ar fi mai corect să susțină, nu că arta este, ci că trebuie să fie în serviciul »binelui«. În scrierile psihiatrilor și ale

medicilor legiști se pot găsi multe dovezi, că operele de artă adesea îndeamnă la săvârșirea crimelor, și deci »servesc răului«. Precum Werther a provocat o epidemie de sinucideri, o operă genială de acest fel ar putea să provoace și o epidemie de crime groaznice.

În al doilea rând, o operă de artă are o putere de sugestiune, și »servește ca mijloc de comunicațiune între oameni«, etc., tocmai mulțămîtă plăcerii intense pe care o cășunează, deci opoziția lui Tolstol nu e exactă nici în această privință.

Cu aceste corectări, prindem toată adâncimea concepțiunii lui Tolstol, când ne vorbește despre rostul moral al artei (Tolstol, bine înțeles spune »religios«, fiindcă pentru dânsul orice morală se confundă cu religionea):

»Întotdeauna și în orice societate omenească există o conștiință religioasă (morală) a binelui și a răului, comună tuturor oamenilor din această societate, și această conștiință și determină calitatea sentimentelor exprimate în artă. Și de aceea la toate popoarele, întotdeauna, arta care exprimă sentimentele ce izvoresc din conștiință religioasă (morală) comună a poporului a fost recunoscută de bună și încurajată; iar arta ce exprimă sentimente nepotrivite cu această con-

știință religioasă (morală) a fost recunoscută de rea și tăgăduită, contestată.

Și lăsând la o parte exagerarea religioasă, se deosebește mult, în fond, formula lui Tolstol de cele spuse în această privință de un »specialist« ca Hennequin, de pildă?

Oricât ar lipsi, spune acesta, un criteriu sigur de apreciere a operelor de același putere sugestivă, dar —

»Cărțile, statuile, tablourile, compozițiunile muzicale nu există singure într'o lume deșartă. Dacă e adevărat că imaginile și sentimentele sugerate de aceste opere lasă în sufletul omului o urmă, ale căreia însușiri morale nu sunt indiferente pentru semenii săi: dacă e adevărat că aceste imagini și sentimente înfrăuresc asupra firii și puterii sufletestii; din punctul de vedere social nu se poate admite că toate operele de artă au aceeași însemnătate pentru binele unei societăți, sau mai general al omenirii.

Și aici Hennequin citează cuvintele celebrului savant german Fechner, care încă acum 35 ani a formulat temeiurile teoretice ale »tendenționismului« artistic, și, — față de varietatea de gusturi în diferite epoci, la diferite popoare, sau la diferite clase, — vorbește astfel despre norma de apreciere:

»Unul poate găsi frumos ceea ce altul exclude

Fabrica de spălat cu aburi „Kristály“.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate. — La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimito porto-franco. —

Adresa:
Fabrica de spălat cu aburi „Kristály“
Kolozsvár (pályaudvar).

Capitalurile străine, cari pe lângă cele românești, vin în această țară pentru a se aplica comerțului și industriei, șosele aici cu toată experiența îndelungată a țărilor de unde vin. Beneficiind aici de protecțiunea și încurajarea statului nostru, ele sunt datorate să și îndeplinească rolul lor. Ele au față de capitalurile românești un rol de educațiune și de stimulațiune. Ele sunt datorate să și asocieze drept capitalurile acestei țări în întreprinderile ce fac. (Aplauze).

Am spus adineaori, dlor, că sacrificiile pe cari țara noastră le-a făcut, au fost încoronate cu succes. Legile însă privitoare la industrie nu mai sunt astăzi îndestulătoare; ele trebuie să se prefacă într'un îndoit punct de privire: pe de o parte socotesc că protecțiunea acordată industriei trebuie să fie mai sistematică și mai larg învâințată; iar, pe de altă parte, îndatoririle șefilor de întreprinderi industriale, față de stat și de personalul întreprinderii, trebuie să fie mai bine precizate.

În proiectul ce-am pregătit cu privire la încurajarea industriei naționale, am căutat a da oblăduirea cea mai largă tuturor industriilor, atât celor cari sunt acum înființate, cât și celor cari se vor mai înființa în viitor.

O clasare însă mai rațională a acestor industrii eră cu totul necesară. De o parte, multe din înlesnirile pe cari legea actuală nu le prevede, cum sunt căderile de apă, înlesnirile de transport pentru materialele de construcțiuni, facilitarea clădirilor ieftine pentru lucrători, puțința pentru industriași de ași transporta atât materialele prime necesare, cât și fabricatele industriei lor în condițiuni de tarif care să le facă posibilă lupta contra mărfurilor străine, un regim de ușurare a tarifelor pentru transporturile maritime și fluviale, pe lângă scutirile de vamă acordate pentru introducerea mașinilor, aparatelor și accesoriilor trebuincioase întemeierii de industrii, toate acestea constituiesc avantajul pe cari legea le va da într'o largă măsură tuturor stabilimentelor noastre industriale.

Nu ne-am mărginit însă aici. Socotim că statul are datoria, în prima linie, a recunoaște eforturile pe cari industria românească le face sub îndobolul și eforturile lui. Nu este admisibil ca atunci, când țara întreagă face sacrificii pentru înfemeierea unei industrii românești, furniturile statului, ale comurilor, ale județelor și ale administrațiilor dependente de ele, să fie îndestulate cu mărfuri străine. (Aplauze).

Am prevăzut, dar, în lege mijloacele prin cari aceste furnituri să fie acordate în prima linie meseriașilor români și a doua linie fabricanților din această țară. (Aplauze).

din sfera frumosului. Inșă nu orice ne place, trebuie să ne placă. Există nu numai legi, cari de fapt guvernează diferitele gusturi, dar și legi în sensul prescripțiunii (Forderungsgesetze), regulile ale bunului gust și, în consecință, pentru educațiunea gustului, cari nu sunt în contradicțiune cu cele dintâiu, ci numai determină valoarea lor.

Când este vorba de această normă, e indiferent ce-ți place sau nu-ți place, — simplă chestie de gust, — ci are însemnătate numai dacă e bine că un lucru îți place sau nu-ți place, adică dacă acest gust corespunde binelui, fericirii omeniții.

Nu mai din acest punct de vedere putem aprecia, de pildă, valoarea morală a esteticii chinezilor, cari schilodează picioarele femeilor lor, sau a acelor sălbateci ce-și străpung nasul sau buzele, pentru a purta diferite podoabe.

Astfel, stăt teoria, cât și practica artistică a contelui Tolstoi, ne îndreptățesc să clasificăm pe acest mare artist, cel mai mare al vremurilor noastre, între campionii cei mai hotărâți și întransigenți ai „tendenționismului în artă“.

Și cu ce plăcere malițioasă mă gândesc la lămâia ce au ars în slava lui preoții și psalții templului „artei pure“... Mai ales psalții, cari, în fedula lor că pot „țineă isonul“ în strana templului, se cred cu deosebire chemați să apere „adevărurile eterne“ ale esteticii... schopenhauerene...

Și totuși...

Oricât de unanimă a fost lumea civilizată în cinstita genialului artist, care a îmbogățit lite-

Acest sistem al legii este, de altminteru, în acord cu păstrarea celor mai bune relațiuni cu țările vecine și fiind că știu că în vremile din urmă s'au răspândit știri ce cu drept cuvânt au putut să alarmeze pe cei interesați cu privire la convențiunea de comerț ce se negociază de țara noastră cu monarhia austro-ungară, mă simt dator să stabilesc înaintea d-voastră adevărul.

Atât meseriași cât și industriași noștri pot fi liniștiți, că guvernul este hotărât a nu sacrifica nici unul din interesele meseriașilor sau industriașilor noștri în convențiunea ce totuși sperăm a încheia, deoarece relațiunile comerciale de bună vecinătate pot fi stabilite cu apărarea tuturor intereselor legitime ale țărilor cari își stabilesc un regim comercial pe cale de convențiune.

Dacă suntem, în chip stăruitor, hotărâți a încuraja industria acestei țări, nu trebuie să uităm că industriile, la rândul lor au îndatoriri, atât față de stat, cât și față de numerosul personal pe care îl întrebuințează (aplauze).

Aceste îndatoriri sunt de ordine tehnică. Trebuie ca instalațiunile industriale să fie astfel făcute încât să realizeze în lumea economică un adevărat progres. Trebuie în același timp ca prin chipul în care ele sunt întemeiate să pună în puțință lumea muncitoare să și îndeplinească rolul ei social, ferite de loviturile și de mlizeriile ce adesea ori apasă asupra acestei clase (Aplauze).

Din acest punct de vedere, legislațiunea noastră economică este într'o vădită întârziere și este o revoie urgentă ca această legislațiune să fie prefăcută și complectată pentru a asigura muncitorilor o soartă mai sigură și mai bună (Aplauze).

D-voastră, cari sunteți oameni luminați, șițiți foarte bine, dlor, că armonia dintre puterile sociale nu se poate menține decât într'u atît într'u cât fiecare din ele își îndeplinește rolul ei (Aplauze).

V'am spus, dlor, că suntem un partid liberal; suntem, însă, înainte de toate un partid național.

Lumea noastră industrială este datorată să facă să participe în cea mai largă măsură posibilă, munca românească la toate întreprinderile ce se fac (Aplauze).

Actuala lege a industriei naționale, cu toate prescripțiunile ce cuprind în această privință, n'a dat rezultatele satisfăcătoare ce se așteptau.

Știu, d'or, că aceasta nu provine într'atât din reaua voință a întreprinzătorilor, cât, mai ales, din lipsa unor mijloace prielnice de pregătire a elementelor necesare acestei industrii. (Va urmă).

ratura universală cu neștiimate ca „Războiul și pace“ și „Ana Karenin“, totuși s'a auzit și o notă stridentă, și tocmai — în Rusia!

În țara lui, unde sinodal de mult a excomunicat pe ereticul Tolstoi, serbările au motivat o nouă manifestațiune dășmănoasă:

Sinodal, prin „epistole apostolice“, stăruia pe lângă dreptcredincioși să nu cadă în păcatul de a slăvi pe un „slujitor al Satanei“; autoritățile civile au căutat să reprimă cu puterea „brațului secular“ toate manifestațiile de simpatie pentru acest „tulburător al ordinii publice“ și pentru ideile sale „subversive“; în Târnăveni, călugărul Ilicior, un fel de Savonarola „adevărat-ru“, a vestit poporului adunat în piața publică, că autorul „lavierii“ e — un antichrist; iar vestitul „făcător de minuni“, părintele Ioan din Kronstadt a avut tăria... creștinească să se roage lui Dumnezeu, în biserică, în mijlocul unui serviciu divin, ca atotputernicul să scurteze zilele acestui octogenar, ca să nu mai ducă în ispită sufletele nevinovate... Și această rugăciune a fost tipărită și trimisă spre a fi citită în toate bisericile imperiului!...

Pe de altă parte, toate elementele progresiste din Rusia, împotriva tuturor prigonirilor clericale și oficiale, au manifestat cu multă căldură și jertfire de sine pentru „warele scriitor al pământului rus“; chiar un organ al socialiștilor-revoluționari, — extrema stângă a revoluțiunii rusești, — a publicat în onoarea lui Tolstoi un articol entuziast datorit lui Vladimir Corolenco, un literat de frunte al generațiunii mai tinere.

(Va urma.)

Din cameră.

Vorbirea dlui Brediceanu.

Desbaterea bugetului ar înainta greoi și lipsită de orice interes, de n'ar fi deputații naționaliști cari aduc nota vioiciunii prin vorbirile lor ținute la nivel mult mai ridicat decât să le poată întuneca înjurăturile nerumegate ale paraziților politici.

Ieri a fost ziua dlui Brediceanu. A rostit o temeinică vorbire risipind pleava de învinuiri aduse românilor de aici și din România de contele Baththyányi și de alți megalomani șoviniști.

Dintre deputați de față: Brediceanu, Lucaci, Novacu, Vlad, Polit, Bella.

Președintele deschide ședința și fiind la ordinea zilei desbaterea bugetului pe 1909 dă cuvântul deputatului Brediceanu.

C. Brediceanu: On. cameră! În fiecare stat guvernul atunci urmează politica cea mai bună, dacă politica e în deplină consonanță cu interesele și cu sentimentele poporului. Vorbește despre politica nefastă a guvernului. Critică bugetul și face o frumoasă paralelă între suferințele poporului românesc și ale poporului unguresc. Continuând zice:

În perzocuții și în nenorociri se întâlnesc oamenii. Politica de colonizare nu e condusă de principiul de a ajutoră poporul lipsit de a abate și aceasta chestie în serviciul maghiarizării. Cu toate că pe acest pământ nu există interese specifice maghiare ci numai și numai interesele cetățeniței întregi!

Postim și întrebați pe sociologii maghiari că fosta u între ei și de aceea, cari să fi scrutat modul de a se ogeli țărana maghiar asupra acestor chestii! Iaszi Ozkár umbiând prin comitatul Békés a agrăit odată pe un țărăn maghiar întrebându-l ce părere are el despre românii așteia? Românii sunt oameni cu suflet bun și deschis, a fost răspunsul. „Cum poți tu dovedi asta?“ Simpla, răspunsu țărana maghiar, mi-s'a întâmplat o mică nenorocire în pădure, anume mi-s'a rupt osia dela car când apoi un român mi-a încărcat povara pe carul său și trecând prin satul lui mi-a ajutat până ce am ajuns acasă în satul nostru. Vrând să-i răsplătesc cu ceva bunătatea lui, el n'a primit nimica răspunzând, că așa năcz i-se poate ivi și lui“.

Ungaria are să compună și crezeze instituțiuni și dispozițiuni în consonanță cu relațiile ei de stat și cu interesele țării, nu invoacă exemple din alte țări.

Dacă criticăm bugetul, ore de unde provine cea mai mare greutate? De acolo că e prea mare numărul oficiacilor. De exemplu, în orice ram, la comitat unde nu este aplicat nici un fiu de al românilor, sârbilor și slovacilor, ori și dacă este, și atunci numai câte unul din 100.

Horváth: Dar protopretorii?

Brediceanu: La noi în Caraș-Severin este numai un protopretore.

Horváth: Pentru că nu este om potrivit, calificat.

Brediceanu: Această calificație firește nu-mai vouă v'o dă Dumnezeu? În legătură cu aceasta este apoi și greutatea care se naște din cheltulele regnicolare, nici de penziune nu sunt împărțâșiți naționalitățile, ci fondul regnicolar e consumat, cam 99 la sută, de maghiari.

Reflectând învinuirilor aduse de contele Baththyányi zice:

Onorată Cameră; Dl deputat, contele Baththyányi, a făcut o asemănare între împrejurările în cari trăiesc cele 65 mii de maghiari din Moldova, resfirăți prin diferitele comune și între împrejurările dela noi. Ieri, dl deputat Valda-Voevod a arătat deja, că în principiu cât de greșită e acea asemănare. Căci doar la noi sunt comitate în cari de două, de trei ori sunt câte 65 mii cetățeni nemaghiari.

Un glas (din stânga): Dar ce fel de cetățeni?

Preș. (sună): Cer liniște!

Brediceanu: Ce privește limba de instrucție, mă provoc, spre exemplu, la comuna Gieșa din România, unde limba de propunere e maghiară. Referitor la episcopia din Iași, a susținut dl conte Baththyányi, că acolo au numit un episcop italian, într'alt loc pe un elvețian. Acolo nu credincioși își aleg episcopul; atâta libertate nu au.

Nici în România, nici la noi, episcopii romano-catolice, nu se aleg, ci simplamente îl denumește Papa, la guvern numai se informează că oare n'are ceva excepțiune contra persoanei episcopului. Așa dară în România nu este atâta libertate în această privință ca la noi, dar întreb pe sărbi că ei putut-au alege liber pe patriarhul dorit de ei? (Sgomot). Alegerea e valabilă numai dacă aleg omul agreat de guvern.

Contele Bathányi a afirmat că în România libertatea de presă e mai restrânsă ca în Ungaria, zicând că zările ungurești nu se tamânează la București. Dar întreb: oare există în București ordin de oprire, s'a întâmplat vre-odată ca în România guvernul să interzică vre-o foaie? Acolo atari lucruri nu există. La noi este un întreg. În România domnește deplină libertate de presă. Eu am spus și ieri, că acolo, de veacuri de arândul nu s'a pomenit, că autorul articolului din vre-o foaie maghiară, ori redactorul ei responsabil, să fi fost tras la răspundere de către judecătoria.

Fnyevesi: Pentru că scriu cinstit. (Sgomot.)

Brediceanu: Mă mir, că domnii deputați fără să fi citit acele foi, spun păreri atât de hotărâte despre ele. On. Cameră! Eu în această privință nu voin să fac nici o asemănare.

Un glas (din stânga): Nici nu se poate.

Brediceanu:.. căci vorbesc faptele, acel fapt, că la noi temnițele de stat sunt pline de reprezentanți de a-i presei noastre.

Atunci, când un stat, care propagă libertatea, se folosește de atari instrumente sînice, nu mi trebuie o astfel de libertate. Eu din întreg bugetul și din întreaga activitate a guvernului văd, că se creiază artificial tot mai multe divergențe între popoarele din țară, în loc să se caute punctele cari împreună interesele lor. Vom căuta însă noi punctele de întâlnire și înțelegere între popoare, și eu vă asigur că noi le vom și afla.

Acea mână pașnică, pe care milioanele popoarelor și-o întind, aceea va asigura pacea statornică, trainică și cinstită. Când contele Bathányi, și a început vorbirea, a luat pe rând toate popoarele țării și le-a arătat ca pe dușmanii țării. A vorbit despre Gross-Oesterreich își, a vorbit despre marea Serbia, a vorbit despre marea Croație și despre atâția și atâția alți dușmani ai țării. Dar atunci, întreb eu: propriamente, cari sunt prietenii politice maghiare? (Aplauze pe băncile naționalităților). Iar dacă d-voastră în decursul alor 40 de ani a-ți inaugurat o atare politică, care, conform părerii d-voastră, numai dușmani a câștigat maghiarului, de ce nu abandonați această politică? Pe noi nu ne puteți ține cu promisiuni făcute de azi pe mâine și nu p'imim nici ceea ce zice Ugron Gábor, că: »Suferiți și lăsați-vă să vă maghiarizăm!»

Ugron Gábor: Nu de maghiarizare e vorba ci de patriotism.

Coriolan Brediceanu: Noi cu toții ne luptăm pentru apărarea naționalității noastre, și dacă d-voastră din patriotism săriți în contra ei, atunci să știți că între noi nici când nu va fi înțelegere. Noi ne vom alipi cătră naționalitatea noastră, vom pretinde ștergerea tuturor instituțiilor de stat, cari împiedică dezvoltarea naționalității noastre și nici când nu ne vom supune acelei politici de maghiarizare. (Aplauze pe băncile naționalităților).

Coriolan Brediceanu: N'am cerut nici când mila ungurească.

Noi vom înțelegere conștie, cinstită, bazată pe recunoașterea și respectarea reciprocă. Aceasta e pacea noastră. Politica guvernului fiind în contradicție cu ea, nu primesc bugetul. (Vii aprobări la naționaliști. Dl Brediceanu e felicitat pentru frumoasa sa vorbire.)

Vorbește apoi croatul Zagorac Ștefan croaștește. Nu primește proiectul de buget.

Urmează disidentul Farkasházi E. indignat că deputații nu iau parte într'un mod mai serios la dezbaterile bugetului, cu durere constată că aproape totdeauna băncile sunt goale. Nu primește bugetul.

Urmează F. Urbanics: Constată că ministrul de comerț a falsificat statisticile, cari se referă la Croația și Slavonia. Se naște sgomot infernal, deputatul Lorkovics, croat, mai de multe ori pronunță cuvântul de »Șvindlerei!». E îndrămat la ordine.

Mai vorbește Grahovaț croaștește în contra bugetului.

Ședința se încheie la 2 ore.

Din România.

În urma încetării din viață a marelui duce Alexis al Rusiei, Curtea regală a luat doliu pentru două săptămâni.

Cetim în gazeta populară scoasă de domnii Mihail Sadoveanu și Artur Gorovei, „Răvașul Poporului“, că ministrul cultelor, dl Spira Haret, care se poate considera ca un părinte al învățământului public, a făcut 400 de abonamente, pentru țărani.

În țară bătănie și fac mari ravagii epidemiile febra tifoidă și scarlatina.

La Craiova, va începe se funcționeze o mare fabrică românească de pâine „Traiul“. Pare că a început a se lumina conștiința despre pericolul economic, social și național, ce-l prezintă acapararea izvoarelor de bogăție națională, de către străini.

Nepoftita iarnă, cu ger, îngheț și zăpada să plimbă în voie pe noi. Gerul însă face rău sămănăturilor de toamnă cari, în mare parte, nu s'au destul de acoperite.

În toată țara după ultimele date statistice funcționează în total 4549 școlile rurale.

Dl Gh. Panu, deputat de Iași, primind funcțiunea de censor al Băncii Naționale, în urma căreia se naște incompatibilitate între cele două funcțiuni, va demisiona din prima, rămânând deci scaunul de deputat vacant. Se afirmă că dl Al. C. Cuza, valorosul profesor universitar, și tovarășul de idei al d-lui Iorga, va candida pentru acest scaun.

„Liga Culturală“ va da Duminică în sala teatrului Papadopol din Galați un festival în folosul său.

Dl Nicolae Iorga își va dezvoltă, cu această ocazie, conferința sa „Ce credeau străinii despre români la 1860.“

Alegerea dlui Dr. Mișă, român macedonean, la Corița, umple de bucurie inimile tuturor românilor. E o chestie de afirmare, în contra căreia luptau grecii în unire cu... jani turci.

Dl Lascăr L. Catargiu, fost deputat, declară într'un interview, acordat unui ziar din capitală, că la caz de se va declara convenția cu Austria, va lua inițiativa unei ligi pentru boicotarea mărfurilor austriace.

Evenimentele din Balcani.

Comitetul junilor turci înscrie voluntari.

Comitetul central din Salonic a dat o circulară în tot imperiul, ca să se înscrie voluntari de războiu dintre mohamedani sau creștini.

Situația în Novi-Bazar.

În întreg sangiacul Novi-Bazar domnește cea mai perfectă ordine și liniște. Comandantul din din Plevlie, Giavid pașă a cerut Porței să mijlocească ca să se reactiveze iarăși în acest oraș consulatul austro-ungar.

Svonuri desmintite.

Marele Vizir, desminte svonurile despre o înțelegere turco-sârb-muntenească contra Austro-Ungariei.

Retragerea cabinetului Sârb.

Renunțarea lui Milovanovici, de a mai merge dela Roma la Viena, ar fi provocată din ordinul telegrafic al regelui Petru care i-a cerut a se întoarce la Belgrad prin Fiume.

Căderea lui Milovanovici și retragerea cabinetului este inevitabilă.

Se zice că Pașici va fi însărcinat a înjgheba un guvern de coaliție.

Gravă situație la Belgrad.

Știrile despre măsurile militare ale Austriei, par a face mare impresie. Ieri a avut loc, la conacul regal, o consfătuire militară sub prezidenția regelui și în prezența prințului moștenitor.

La apărarea Belgradului pare a nu se mai gândi nimeni.

Toate depozitele de bani ale băncilor, cum și proviziile sanitare, sunt transportate din Belgrad.

La Cragujevaț, continuă fabricarea bombelor și pentru Muntenegru.

Din creditul de 16 milioane, un milion s'a cedat Muntenegrului.

Numeroși ofițeri pleacă ca instructori în Muntenegru.

Cercurile înalte militare, declară că războiul sârbo-austriac e cu neputință.

Comisia de apărare națională, face cunoscut că se poate compta pe 50.000 voluntari ruși și invită populația a face donații pentru ei.

Puterea Turcel.

Osman Nizami pașă, ambasadorul Turciei la Berlin ar fi declarat unui redactor al ziarului „Die Zeit“ din Viena următoarele: „Acuma Turcia e gata înarmată. Putem ridica pe dată 800.000 de soldați, deci mai mult decât România, Grecia, Serbia și Bulgaria la un loc. Dar un războiu n'ar da îndărăt în privința financiară și culturală cel puțin cu zece ani.“

De aceea vom trage sabia numai dacă așa ur cere onoarea noastră națională. Deși tînăr turc, dacă a spus așa, ceea ce nu credem, a învățat prea bine arta diplomației vechi.

Nouille submarine ale Austro-Ungariei.

Austro Ungaria a comandat două submarine la Kiel în Germania. Cel dintâiu e gata. Înainte de a l da în seama celor în drept, s'a făcut cercare la Ekenförde, lângă Kiel. Vasul s'a coborât la 22 metri adâncime, primind în el apă. A stat câteva ceasuri la adâncime, cu 25 de țoși în el, fără nici un neajuns pentru vas sau pentru oameni. În o jumătate de minut s'a ureat la suprafață, dând afară apa care-i îngreunase ca să se afunde.

Din străinătate.

Retragerea președintelui Dumei rusești. Președintele Dumei rusești dl U. Comjacobov este hotărât să demisioneze din postul său. Motivul acestei hotărâri este atitudinea octombriștilor și agrarienilor, cari prin acțiunea lor i-au creat o situație imposibilă. Retragerea lui Comjacobov înseamnă o mare pierdere pentru dama rusească mai ales având în vedere încrederea de care el se bucura atât înaintea țarului, cât și înaintea partidelor politice. Numai astfel se pot explica silințele ce se depun, ca el să rămână în postul său, numai astfel se explică de ce a fost din nou ales cu o așa majoritate de voturi.

Alegerile din Palestina pentru parlamentul turcesc. La alegerile din Ierusalim pentru parlamentul turcesc n'a fost ales nici un creștin și nici un evreu, ci numai trei mohamedani.

Transportul de arme în Rusia. — „Daily Mail“ primește din Petersburg știrea că de câteva zile o mulțime de trenuri încărcate cu tunuri și munițiuni de războiu pornesc în părțile sudice și apusene ale țării. Ce destinație au acestea nu se știe. Guvernul declară că este vorba de repararea tunurilor sistem 1900 și 1902.

NOUTĂȚI.

ARAD, 20 Noemvrie n. 1908.

Agencia ungară.

Știrile ce privesc afacerile dela noi se transmit în România prin Agenția ungară din Budapesta, unde nu numai că nu e un singur român, dar nici măcar un ungar, ori jidan, care să priceapă cât de puțin afacerile românești. Din cauza aceasta, după cum am arătat, mai zilele trecute, cu exemple, în presa bucureșteană apar adesea telegramele cele mai eronate și adesea chiar tendențioase.

Azi iar cetim în zările de dincolo o astfel de telegramă. Agenția telegrafică maghiară transmite adică Agenției române abea *Joi* știrea despre atentatul săvârșit

Luni în Blaj. Pe lângă tardivitate, mai face apoi și altă greșală: asigură pe frații noștri că mormântul lui Avram Iancu n'a fost distrus pe simplu motiv, că acest monument nu este în Blaj, ci la — Sibiu!

Din Tebea de pe valea Crișului agenția făcut Sibiu!

— Din cauza sftei sârbători de mâine Ar. Mihail și Gavril ziarul nostru va apărea numai luni la orele obicinuite.

— La poliție! Ca să nu fie zi în care să uităm cumva că trăim sub regimul polițienesc al satrapului Andrassy, pe ziua de azi au fost citați la poliție dnii I. Russu-Sirianu și Sever Bocu. Acesta din urmă lipsind d'acasă nu s'a înfățișat; dl Russu a fost ascultat într'un nou proces de presă ce ni-se intentează.

— Alegerea congresuală în dieceza aradului. Au fost alesi deputați din cler. Iosăzel: Cornel Lazar. Lipova—Viaga: Aug. Hamsea. Păntea: Ioan Georgea. Birciș—Chisetan: Gherasim Sărb. Arad: Roman R. Ciogogariu. Timișoara—B. Comloș: Dr. T. Paticia. Gula-Chișineu: Dr. Ioan Tralesoa.

Deputați mirani. Șiria: Ioan Russu-Sirianu. Șiria: Dr. Nic. Oana. Boroșinea: George Făier. Timișoara: Pavel Rotariu. Chișineu: Mihai Velicioiu. Viaga: Em. Ungureanu. Arad: Aurel Petrovicu. Chișetău: Dr. Iosif Gal. Bateu: Vasile Goldiș. Hămagiu: Petru Truța. B. Comloș: Dr. Nestor Oprean. Lipova: Antoiu Moosonyi. Radna: Dr. Ioan Saciu. Birciș: Petru Iosaf.

Va să zică aceleași persoane din trecut, excepție Lipova, unde s'a ales o persoană nouă, dl Anton Moosonyi.

— Alegerile pentru congres în Arhidieceză. Deputați mireni la congresul național bisericesc s'au ales în arhidieceză următorii dni: I. cerc. Sibiu: Partenie Cosma, director la banca „Albina” în Sibiu. II. cerc. Sălște: Dr. Nicolae Cosma, medic în Sălște. III. cerc. Sebeș: Ioan de Preda, adv. în Sibiu. IV. cerc. Aiba Iulia: Mihailu Călea, not. public reg. în Abrud. V. cerc. Deva: Dr. A. Vlad, dep. dietal, avocat în Budapesta. VI. cerc. Hășeg: Dr. Nicolae Vecerdea, dir. „Albina” Brașov. VII. cerc. Ila: Dr. Stefan Rozvany, avocat Ila. VIII. cerc. Geoagiu: Dr. Ioan Marghita, avocat în Geoagiu-Inferior. IX. cerc. Zărnand: Dr. Pavel Opișca. X. cerc. Cămpeni: Dr. Vasile Preda, avocat în Cămpeni. XI. cerc. Turda: Lazar Tritean, ref. școl. Sibiu. XII. cerc. Cluj: Vasile Almășan, avocat în Cluj. XIII. cerc. Solnoc: Gavril Buzura, avocat în Lăpușlung. XIV. cerc. Bistrița: Dr. Vasiliu Păhome, avocat în Bistrița. XV. cerc. Târnava: Dr. Dionisiu Romari, avocat în Mediaș. XVI. cerc. Sighișoara: Virgil Onițu, director gimn. Brașov. XVII. cerc. Treiscaune: Dr. Iancu Mețianu, proprietar în Zernești. XVIII. cerc. Brașov: Arseniu Vlaicu, dir. școlaei comerc. în Brașov. XIX. cerc. Bran: Ioan cav. de Pușcariu, jude la curia reg. în penz. în Bran. XX. cerc. Făgăraș: Dr. Ioan Șenchea, avocat în Făgăraș.

Privitor la alegerea congresuală din Hășeg și Brașov primim corespondențe, cari varsă o tristă lumină asupra celor petrecute și sunt o dovadă, că unii dintre fruntașii bisericei nici după 40 ani de viață constituțională n'au înțeles ce respect trebuie să avem față de instituțiile ce atâtă trudă câștigată, ci fac de baljoacă biserica. La Brașov, una dintre partide a adus la vot cete de bețivani, să terorizeze astfel; la Hășeg s'au folosit trucuri condamnabile. Asemenea și în zarand.

Nu putem însă publica cele primite, pentru că așa ne-am propus: abuzurile acestea electorale să nu fie discutate întâiu de forurile competente, de congres. Asigurăm însă pe corespondenții noștri că amicii noștri vor stăruii în congres d'adrepul pentru imediata nimicire a mandatorilor pătate, căci practica veche, așa se vede a încuraja pe unii să nu se dea în lături nici dela cele mai nerușinate apucături.

Toamă fiindcă dorim însă ca forul respectiv să judece afacerile, ne abținem să tratăm obiectele acestea electorale, măcar că am avea și de pe la noi câte ceva de pus în jurnal, căci protopopul Șiriei s'a simțit și el îndemnat să corțosească cum n'ar fi trebuit. Să avem dar răbdare până la congres!

— Cucerire. Ni se scrie: Banca românească „Progresul” din Ila-Murășană a cumpărat ieri, cu 74.000 cor., întreaga avere ungurească nemeșască, cu castel cu tot, a dlui Simon Gábor din Ila. Cumpărarea aceasta e un câștig frumos național, punând mâna noi români pe o avere așa mare nemeșască.

Realitățile banca le va parcella și le va vinde la țărani români din Ila și jur. *Correspondentul.*

— La penzie. Dnul Avram Berlogia, judecător de Curie în Budapesta și membru în reprezentanța fundației Gozdu, a fost trecut la penzie, în urma cererii proprii. Din acest prilej, la propunerea guvernului, Maiestatea Sa l'a distins cu acordarea în mod gratuit a ordinului leopoldin, drept recunoștință pentru îndelungatele servicii, îndeplinite cu răvoa și cu credință.

— Proces de presă. „Telegraful” scrie: Domnul W. Bruckner, prezidentul direcțiunii „Transilvaniei” din loc, ne-a făcut proces de presă pentru articolul „Banca de asigurare Transilvania”, publicat în numărul 104 al ziarului nostru. Răspunderea a primit o autorul articolului, domnul avocat Ioan A. de Preda.

— Teatru român Agatha Bărsescu-Radovici. — „Gazeta” scrie: — După cum am anunțat în nrui nostru de ieri dna Bărsescu-Radovici, celebra noastră tragediană, va juca aici Marți, Miercuri și Joi din săptămâna viitoare trei piese clasice „Medea”, „Phaedra” și „Sappho”. D sa va sosi Duminică la Brașov împreună cu soțul său dl Radovici dela Berlin, cari membrii vor susține rolurile principale în aceste piese, iar celelalte roluri le vor juca d nele Stoinescu și Argeșan și domni Stoinescu și Popovici toți din București. Între pauze va declamă dl C. Radovici diverse poezii ale poezilor noștri și astfel acest ciclu de trei reprezentațiuni va fi unul din cele mai frumoase și rare. Prețurile locurilor dela teatru vor fi cele obișnuite. Bilete se pot prenota la librăria „Gazetei”.

— Un alerolit văzut la Brăila. La Brăila, ieri noapte pe la orele 12 s'a observat un aerolit care a lăsat o dungă timp de o jum. de oră.

— Un nou șampion român. — „Viitorul” scrie: — Cu toate că în România bicicleta a ajuns astăzi a fi considerată mai mult ca un vehicul de transport, totuși se mai găsesc tineri cari plini de curaj încearcă să ridice acest sport la înălțimea celui din străinătate.

Se știe că în urma provocării lansate prin presă de șampionul României dl Ion Marinescu, membrul societății ciclistilor „Sborul”, prin care sfida pe orice ciclist din România de a se măsura cu dânsul, dl Corneliu Marinescu, membrul societății ciclistilor „Principele Carol”, a primit matchul. Rezultatul acestei curse a fost că dl Corneliu Marinescu a ieșit învingător, bătându-și adversarul cu 6 lungimi. Dăm câteva notițe biografice sportive ale noului șampion. Pasionat încă de demult de acest sport, tânărul Corneliu Marinescu s'a manifestat pentru prima oară în România în 1902 pe Velodrom, unde distingându-se chiar dela început, s'a hotărât de a-și încerca norocul și în străinătate. Astfel în 1903 dispută în Franța „Grand Prix de Roubaix”, reușind de a se plasa al III-lea dintre 12 concurenți, bătând între alții pe Hedspath și Petit Germain. De atunci reîntors în țară a mai alergat cu succes, iar astăzi a izbatit foarte ușor de a câștiga șampionatul României. Încurajat de victoria recentă, tânărul Corneliu Marinescu s'a decis să plece în străinătate la Paris unde să încerce de a lupta cu alergătorii celebri.

Urăm tânărului șampion să facă onoare României și în străinătate.

— Școală pentru țigani. „Drapelul” din Lugoj scrie: Adevărat că nu-i prea de crezut știrea, dar e din vecinătatea noastră. Magn. Sa inspectorul școlar dia Lugoj I. Berecz s'a pus să civilizeze faraonii de lângă Langenfeld. Dânsul crede, că o să-i aducă la ogaș, noi însă cari cunoaștem neamul acesta care îndură toate numai pentru nețărâmurita sa libertate nu o credem. Peste iarnă admitem că o să prindă pe „puradei” la școală nu de dragul școlii ci fiindcă acolo va fi cald, dar

cum ar da mugurii în lemne — sănătate bună domnule inspector. În clipa când o da civilizația peste țigani se și prăpădesc cu toții.

— Interzicerea exportului de furaj și de cal din Serbia. Consiliul de miniștri ai Serbiei a oprit, până la nouă dispozițiuni, exportul ovășului, al orzului și în general a furajului necesar pentru hrana vitelor precum și exportul cailor.

Această măsură este îndreptățită nu prin inferioritatea producțiunii de cereale și fânețe din anul acesta, sau prin împuținarea cailor, ci prin nevoia ce ar putea avea țara, d'astă fiind situațiunea nesigură de azi, de a se aproviziona eventual cu ușurință și mai ieftin.

— O expoziție rusească de morărit. În legătură cu al IX-lea congres al morarilor ruși, care e vorba să aibă loc în Ianuarie 1909, se studiază, de către comitetul congresului, organizarea unei expoziții a morăritului, pentru care s'au și făcut primii pași. Expoziția va avea un caracter internațional. Se vor alcătui diferite secțiuni de specialitate precum: mașini, aparate, produse destinate măcinatului, brătării și cofetării, fabricațiune de macarone, ambalarea produselor pentru măcinat, stațiuni de control, automobile pentru transportul greutăților, scrieri referitoare, etc. Ca local al expoziției va servi, probabil, depozitul de sare din Petersburg. De altfel nu se știe încă cu siguranță, dacă expoziția va avea loc la Petersburg, întrucât sunt multe motive cari pledează în favoarea Moscovei.

— Impresiile lui Gorki. Se pretinde că Gorki când s'a dus la New-York n'a fost bine primit. Scriitorul rus nu păstrează ură pentru acest lucru, ba din contră de când cunoaște America, a devenit foarte sever pentru celelalte țări, mai ales pentru Franța, pe care o zugrăvește în „Harper's Weekly” ca fiind aproape nelocuibilă.

Ce fel de țară e aceea în care omnibusurile, tramvaiele, vapoarele și Mitropolitul nu mai circulă după miezul nopții? Dacă ar fi să credem pe Gorki, Franța nu e locuită decât de calici și de oameni cari umblă după bacșșuri. Vagoanele în această țară sunt infecte, strâmte, împărțite în mici compartimente în cari stai îngheșuit ca vai de tine când e lume, sau ești asasinat când nu e nimeni afară de tine. De vreo doi ani încoace francezii posedă două sau trei duzini de trenuri mai convenabile cari circulă pe liniile mai frecventate asta pentru a lua ochi călătorilor străini; expresurile merg repede dar terasamentul e atât de slab încât accidentele sunt enorme.

Franța e murdară nu numai străzile sunt scârnavate, dar prin case nu se obișnuiește a se mătură sub canapele.

Francezul care n'are posibilitatea să se ducă vara la băi de mare nu se scaldă în întregime decât de trei ori în viața sa: la naștere, în ajunul nunței și la moarte. Politetea franceză nu există decât în America, pe scenă, sau câte o dată în Franța la ultimii supraviețuitori ai precedentei generații. Tinerii nu mai respectă femela; când n'o abordează cu apropouri obscene o îmbrâncesc pentru a-i lua locul în omnibus.

Nu cereți nici o lămurire vis: unul tânăr francez, căci vă va răspunde o obrăznicie; de asemenea nu întrebați niciodată ceva pe un sergent de stradă din cauză că el habar n'are de ce e în jurul său.

Gorki povestește cum într'o zi însoțea o damă care voia să i-se desemneze piața Concordiei. Un agent le spuse că pentru a face acest lucru au nevoie de permisiunea comisarului. Gorki se duse la comisar, de unde a fost trimis la judecătorul de pace, apoi la prefectul de poliție, la acel al Senel și în urmă la ministrul de instrucțiune și toate astea pentru a afla după două zile că permisul nu putea fi acordat.

„Toți sălbatecii, conchide Gorki, nu sunt la vestul Atlanticului.”

— Toamna a sosit! Boinavi slabi de nervi și reumatici ale căror dureri căldura verei le-a mai alinat, se gândește cu frică la toamna rece, vânturoasă și ploioasă, când se renouiesc suferințele. Cine dorște vindecare perfectă din durerile amintite și alte dureri să ceară carticica gratuită despre „Cura modernă cu electricitate” pe care o trimite gratuit „Electro vitalizer” institut medical și de consultații Budapesta Károly körut 2, jumătate etaj Nr. 51, tuturor, cari la cerere se provoacă la ziarul nostru.

— Fosta împărăteasă a Chinei. Tsu-tsi, împărăteasa bătrână care a murit la 2/15 Noembrie, e dintr-o familie nobilă manciue.

A intrat la 15 ani în haremul împăratului Hien-fong. La moartea acestuia în 1861 a rămas regentă împreună cu femeia înfăia a răposatului, mama împăratului tânăr. În 1875 acesta muri fără copil. Regentele puseră pe tron pe Kwangiu, fiul surorii împărătesei Tsu-tsi. În 1881 muri regenta cealaltă și Tsu-tsi rămase singură. Nepotul-so se însură în 1869 și s'ar fi convenit să și domnească. A domnit după voia mătușe-șă, până ce aceasta printr-o lovitură de stat a luat puterea. Pricina a fost să împiedece reformele.

x Tot felul de chipiuri militare și de alte uniforme, apoi ciacăi și calpăce din materia cea mai bună și în prețuri ieftine. Fabricate proprii. *Weber Pál* maestru specialist pentru confecționarea chipiurilor Coșovia (Kassa) Fő-utca.

Ultime informațiuni.

Regim parlamentar și pentru Dobrogea. *Semioficiosul »L'Independance Roumaine«* aduce știrea că guvernul român studiază chestia introducerii alegerilor parlamentare și în Dobrogea. Este probabil că reforma aceasta va fi avizată în mesajul regal prin care se va deschide la 15/28 c. Camera și Senatul.

Deschiderea corpurilor legiuitoare ale României. *»Monitorul«* publică decretul regal de convocare în sesiune ordinară a Camerei și Senatului României pe 15/28 Noembrie.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 20 Noembrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 kg.)	25 56	25 58
Săcară pe Oct.	21 48	21 50
Cucuruz pe Mafu	15 08	15 10
Ovăș pe Aprilie	17 14	17 16

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următor

Orâu nou	
De Tisa — — — —	25 K. 15—26 K. 20 în
Din comitatul Albel — — — —	24 » 95—25 » 90 »
De Pesta — — — —	25 » 05—26 » — »
Bănățenesc — — — —	25 » 10—26 » — »
De Bacica — — — —	25 » 15—26 » 15 »
Săcară — — — —	20 » 15—20 » 30 »
Orzul de nutreț, cvalit. I.	16 » 20—16 » 40 »
» de cvalitatea II.	15 » 80—16 » 10 »
Ovăș de » I.	16 » 80—17 » 10 »
» » » II.	16 » 40—16 » 80 »
Cucuruz — — — —	14 » —14 » 20 »

Felurimi.

Amorurile lui Dickens. Societatea bibliofililor din Boston dă la iveală într'un număr restrâns de exemplare o corespondență inedită a lui Dickens. Sunt scrisorile autentice schimbate între autorul lui David Copperfield și modelul Dore »femeia-copil« prima soție a lui David. Ele dovedesc că Dickens a pus mult din viața sentimentală nu numai în acest întâi roman dar și în Litile Dorit, unde recunoaștem în Flora Fitching o Doră mai în vârstă.

Dickens întâlnise în anul 1832 pe Maria Beadnell și se amoretzase nebun de dânsa. Ea oia fiica unui bancher din Londra. Atât tată cât și fiica respinse cererea de căsătorie a unui simplu romancier. După doi ani Dickens s'a căsătorit cu Catharina Hogarth iar dșoara Beadnell a devenit dna Henry L. Winter. Trecură 30 ani. Dickens era în culmea gloriei; atunci dna Winter a simțit o mare dorință de a reaminti romancierului dragostea ce acesta a avut pentru dânsa; iar el cu toate că era însurat și tată a nouă copii a con-

simțit să răspundă scrisoarei dnei Winter spunându-i, că n'a uitat iubirea ce avea pentru dșoara Beadnell și afirmându-i că dânsa era eroina din David Copperfield; totodată o rugă să nu vadă în acest roman decât oglinda fidelă a unei pasiuni vecinice.

În scrisoarea următoare el rugă pe scumpa sa »Maria« să vie la el acasă în cutare zi la cutare oră când soția sa, dna Chatarina Dickens, nu e acasă. Scumpa Maria a venit și deși era încă foarte cochetă celebrul romancier cu toată bunăvoința nu putea găsi sub fardul dnei fața primăvăratecă a fostei lui iubite din tinerețe. Scrisorile cari urmară dovedesc desiluzia lui Dickens.

Di Winter în acest timp își ruinase completamente averea, soția sa împărțise lui Dickens jena financiară în care se află cerându-i bani. Nu trecu mult și ea îi ceru din nou cu ocazia morții tatălui ei.

E de notat că autorul lui David Copperfield a răspuns în ambele ocazii că regretă că nu i poate satisface cererea.

Justiția de altă dată. Alte timpuri, alte moravuri. Odinioară, acum două sau trei veacuri, justiția — în țara românească — era de nemai-pomenită severitate. Pentru culpele cele mai mici, pravila domnească hărăzea cel puțin o mutilare, — scoaterea ochinului care a văzut cecece nu trebuie să vadă, ori tăierea mâinii care a cântărit strâmb, iar pedeapsa cu moarte era aproape regula pentru greșelele ceva mai mari.

O dovadă de strășnicia justiției și a autorității avem în hrisoval domnesc, pe care îl publicăm mai la vale. E vorba de un vameș, care nu a executat poruncile stăpânirii și căruia Voda i-a adresat următorul aviz:

„Cu mila lui Dumnezeu io Mateiu Basarab Voevod și Domn.

„Seris'am Domnia mea ție, Vaso vameșule. Ce porc de câine iești tu, de căruile Domniei mele nu le bagi în seamă. A făcut Domnia mea cărți părintelui Snagoveanului să-și i-a de pe locul lui dela Spantov, cum a fost legea și obiceiul; iar tu fecior de lele, nu bagi cărțile Domniei mele în seamă. Să cauți să-l bagi să-și i-a ce e obiceiul, că vom trimite Domnia mea de acolo, te va spânzura. Aceasta îți scriu și însu-mi am zis Domnia mea.

Loc deschis.

„Provoc pe anonimul ce m'a ofenzat prin epistola trimisă la Orăștie să se rectifice în 5 zile la din contră îl declar de un infam mișel“.

Aurel Topan
subnot. com.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut: *»România ilustrată«*, revistă de familie. Director Ioan Rusu Abrudean, secretar de redacție I. Fermo, anul VI nr. 4—5 cu următorul sumar: Românii din Macedonia față cu noua stare de lucruri din Turcia (cu 18 ilustrații), de Dela Dregov. Note de călătorie. Dela frați la frați: Din Munții apuseni ai Transilvaniei: Țara Meșilor (cu 10 ilustrații), de I. Rusu Abrudean. Coseagul, poezie de Octavian Goga. Din viața orașelor noastre: Solina (cu 4 ilustrații), de Ifer. »Căminele casei«, navelă, de C. Apostolu. Prezi-ceri asupra viitorului României (cu ilustrație), de Mitu Andreescu. Societatea de salvare (cu 4 ilustrații), de D-rand St. Anastasiu. Poștele noastre (cu 2 ilustrații), de Colet. Străduințele culturale ale românilor din Ungaria (cu 2 ilustrații), de R. Chestia limbei materne la congresul interparlamentar pentru pace (cu o ilustrație), de Faliero. Căntece, poezii de C. A. Guleacu. Oamenii zilei: Nicolae N. Săveanu și Aurel Procopiu (cu 2 ilustrații), de Sstr. și Silyx. Administrația țării: autoritățile administrative din Galați (cu 6 ilustrații), de Paul Vedetot. Oameni politici: N. D. Spineanu (cu o ilustrație), de D. Teleor. O călătorie în apele turcești (cu 6 ilustrații), de I. Rusu Abrudeanu. Bulgaria-regat (cu o ilustrație). O mare

dăscoperire în lumea medicală (cu o ilustrație), de Dr. I. Duscian. O nuntă la țară (cu o ilustrație), de A. Două concursuri de frumusețe (cu 6 ilustrații). Un jubileu în lumea nouătră financiară: M. Bank (cu o ilustrație), de Cek. Pagini din trecut, de D. Teleor. Simpatiiile noastre: P-tre Bancotescu, Nicu Driciu, Casa Marcu Pincar Et. C. ie, C. Toteanu, Josef Goldberg, Max. Baumgarten și Max Schapira (cu 3 ilustrații). Marile noastre case de comerț: Casa Watson E. Yocell și Casa Osias Acschnitt (cu 2 ilustrații). Industria hârtiei la noi în țară: Fabrica de hârtie și celuloză S. Schiel din Bașteni. Jubileul »Gazetei Transilvaniei«. Necrolog: Tudor cavaler de Floardor. Redacția și administrația Bacureșli, strada Cămpiceanu nr. 54.

In atențiunea dlor preoți!

A apărut:

„Parenceze“.

Cuvântări ocazionale și funebrele

pentru toate ocaziunile ce obvin în oficiul pastoral al preotului.

De Pr. D. Voniga.

Lucrare aprobată și unică în literatură noastră pastorală.

Publicată cu binecuvântare arhierescă.

Volumul I. Ediția II-a

cuprinde o mulțime de cuvântări potrivite tuturor împrejurărilor, ocaziunilor și evenimentelor extraordinare ce obvin în viața creștinului și în oficiul pastoral al preotului.

Opul se poate procura cu preț de 4 cor. 20 fil. la autor în Gyrok (Temes) și la toate librăriile românești.

Poșta Administrației.

Ioan Parece Bibola. Am primit 12 cor. ca bonament pătă la finea anului 1908.

Redactor responsabil Constantin Savu.
Editor proprietar George Nichiu.

Răceala și tusea

îndărătnică se vindecă iute cu Emulsiune SCOTT.

Emulsiunea lui Scott

e plăcută la gust, încât o iau cu plăcere și cei ce nu pot suferi oleiul de pește ordinar al

Emulsiunii Scott.

Afară de aceea e și nutritivă și prin urmare cu mai mare influință asupra sănătății.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50 fil.

De vânzare în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a se lua seamă la marca metodei SCOTT — care este pescarul.

Un candidat de advocat cu praxă

află aplicare imediat în cancelaria subșșului.

P u j, 19 Nov. 1908.

Dr. Toma Ienciu
adv., Puj (com. Hurjád)

Telefon 287.

S'a deschis cea mai nouă

Telefon 287.

prăvălie de parfumerii, lucruri de artă și diferite articole.

Depozit de parfumerii, instrumente medicale, materii de daglat, aparate pentru îngrijirea bolnavilor, obiecte de gaur (preservative), de bărbierit, și pentru menaj; cizme, lichere, compoziții, ape minerale, vinuri medicinale, preparative pentru alimentare, bomboane; vâpseli și diferite materii.

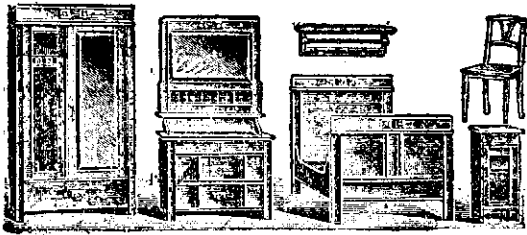
Máthé și Soțul, Kolozsvár, Ferencz József-ut.

Decorat cu medalle la expoziția din 1907 în Pécs.

GEORGE STAHL

lemnar de mobile și edificii — LUGOȘ.

Își recomandă on. public din Lugoj și jur marele magazin de mobile fabricația proprie din Str. Templom 15, unde ține în deposit mobile de lăcățarie, odăi și salon, precum și mobile tapesiate până la cele mai luxoase.

Face tot felul de lucruri pentru edificii, așa d. e. tapete, mai de parte mobilier de locuințe, prăvălii, farmacia, biurouri și școli, după desennul propriu sau dat, în cel mai scurt timp.

Dubinievicz Oszkár

— comerciant de articole medicale chimice și parfumuri. —

Kolozsvár, str. Deák-Ferencz nr. 8.

Recomandă în prețurile cele mai ieftine:
Esențe de rom și licheuri cu prescripții de pregătire.

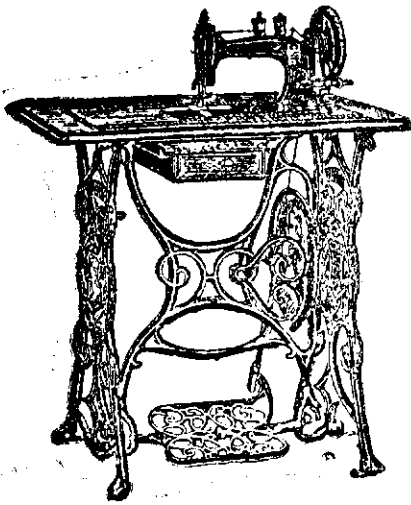
Văpseli mirositoare

Parfumuri, pudre, săpunuri din țară și str.
Gazete pentru instrumente de manicurare și parfumuri.

Petrol-China cel mai bun mijloc contra mătrefei a căderii părului și în contra cărunțirii.

Mașini de cusut

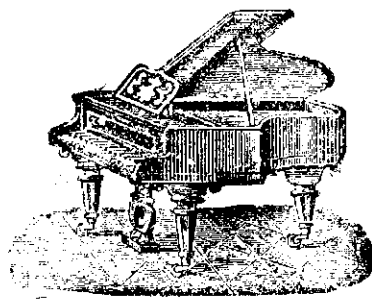
»Singer« »Neumann« »Biesolt« și »Locke« cu suneică lungă, »Wettina« suneică groasă »Afrana« »Thonix« suneică rotită, cu garanție de 5 ani și cu prețuri moderate se expediază prin comerciantul de ferărie

Oberth Vilmos

comersant de ferărie și magazin de mașini de economie.

MEDIAȘ (MEDGYES).

Piane și harmonice.

In salonul de piane

F. A. Kauffmann
Sibiu, Gr. Ring 14

se țin piane numai dela firmele cele mai renumite

„Zeitter și Winkelmann“, Braunschweig.
F. Robert Reinhold, Viena. Belehradec, Viena.
»Lanberger și Gloss“, Viena. Kotykiewicz, Viena.
A. Petrof, Königrätz-Viena. Estey-Organ, Londra.
Reparaturi speciale solide și garantate.

Frații SZÁL testvérek

sucursala — fióküzlete.

ORSOVA.

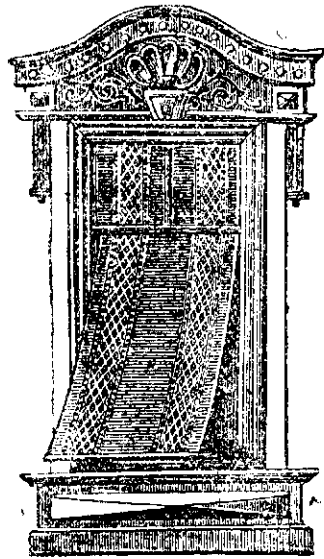
Au onoare a oferi onor. public din depositul cel mai mare pește sărat și anume:

Kecsega	Albitură sărată cea mai primă	Cor.	55-60
	prima — — — — —		50-55
Lopár	secunda — — — — —		44-48
	Șarani sărat mijlociu — — — — —		65-70
Trahanac	mai mare — — — — —		70-80
	Ștucă sărată — — — — —		45-60
	Amestecătură — — — — —		50-60
	Mare albitură sărată — — — — —		60-70
Trahanac	Șarani (crap sărat) mare — — — — —		80-90
	Somon mare — — — — —		85-90
	Amestecătura mare — — — — —		70-80

100 de chil. franco gara Orșova, cu arvană și cu rambursă.

Atențiune!

Dacă aveți atențiunea a cumpără rolete pentru ferestre atunci cereți modele și preț curent, care se va trimite porto-franco. Când veți cere acestea, vă rugăm să dați lățimea și înălțimea ferestrei și totodată să spuneți dacă roleta trebuie să fie de scândură de pânză sau stofă. Cu stimă:

NETTEL L.

fabrică de rolete.

PÉCS, Indoház utca 23.

Numai pe damele le poate interesa aceea, ca înainte de a-și procura hainele necesare, să se ostenească până-n strada Forray Nr. 2 (casa Lukácsy), unde se află

prăvălia mea de mode pentru doamne și domni

și să se uite la magazinul meu bine asortat cu cele mai fine și mai frumoase stoffe de haine. O cumpărare de probă va putea convinge pe oii și cine, că

numai la mine se poate cumpără ieftin.

Recomand în deosebită atențiune resturile de pânză englezească joul, pe care am procurat-o ieftin.

Solicit părținirea on. public

George Iancovici.

Reverende preoțești, cordoane roși, albastre și negre de lână — în calitatea cea mai fină.

Primele pregătirea hainelor și servicii și a odărilor cu prețuri favorabile.

Kemény Mihály, Szeged

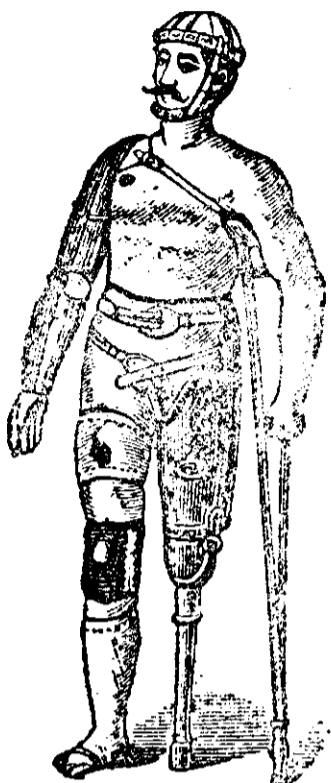
Colțul străzilor Iskola și Oroszlány,

fabrică de mănuși și bandage pentru vătămături.

Specialist în bandage pentru vătămături ciorapi de elastic, bandage pentru abdomen, după sistemul cel mai modern și după măsură.

Mare depozit în obiecte diferite de gumă, franțuzești și englezești. - Cordon Diana, indispensabil pentru dame.

Comandele din provincie se îndeplinesc punctual și repede - pe lângă prețuri moderate.

*****

BASĂ SIGURĂ

ANDRÉNYI
SEC
APAD

AROMA PROASPETA RECREATOARE   RECUNOSTINȚA ESPERȚILOR

SISTEM FRANCES TRADIȚIONAL   BOUQUET MINUNAT   MĂRGELE ESCLENT MĂRUNTE

MANIPULARE DE SPECIALITATE   ÎNGRIJIRE CONȘTIENȚIOASĂ   VINURI ALESE CU GÂRBE MARE   VII PROPRII DE MODEL

*****

NOXIN

cea mai bună cremă de ghetă

cu cheia patentată

Se poate căpăta în toate prăvăliile mai bune

The „Noxin“ Co.

HOCHSINGER TESTVÉREK.
Budapest, VI.

Frideric Hönig

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

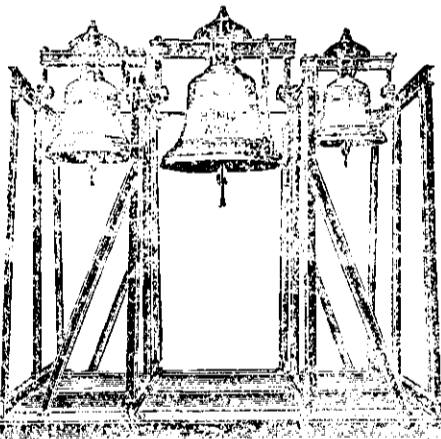
Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28.

Fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiași tare și cu șunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învărti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clătine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învărti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

Cele mai bune mașini de cusut de azi sunt

PFAFF

Mersul ușor fără șgomot. Ediție de gust. Durabilitate fără seamăn. În întrebuințarea cea mai effină, cea mai practică pentru broderie artistică. Se pot căpăta în magazinul lui

Hammer Vilmos

Maestru de electricitate

Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

CREMA VENUS

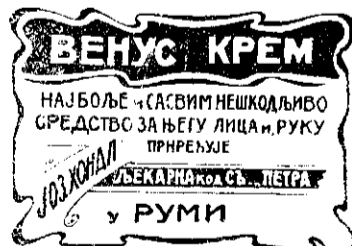
e cea mai bună și absolut inofensivă pentru îngrijirea mânilor și a feței.

O prepară:
Hondl József

farmacist la Szent Péter

RUMA.

E un mijloc probat în decurs de mulți ani, care curăță pielea și înfrumusețează fața, în scurtă vreme face să dispară orice boală de piele: ca *petele de ficat, pistrui și roșeața nasului, paliditatea și asprimea pielii, coș și alte necurătenii ale pielii*, epără pielea de *pârleală* și de *vânt*, dacă damele mai în etate folosesc CREMA „VENUS“ și SĂPUNUL „VENUS“ îi redă frăgezimea și tinereța, nefiind grăsimi, se poate folosi și ziua.

Cutia veritabilă e numai aceea provăzută cu marca de sus.

PUDRA „VENUS“ un pachet 2 cor.

CREMA „VENUS“ o cutie 1 cor. 20 fl.

SĂPUNUL „VENUS“ o bucată 80 fl.

PUDRA „VENUS“ e acomodată pentru folosire ziua și seara, e: crem, roza și albă.

Pastile purgolet.

Are un efect admirabil și sigur și e un mijloc foarte ieftin contra constipației. Au gust plăcut și de aceea se pot folosi permanent. 25 pastile 1 cor.

Fluidul reuma.

E un mijloc probat contra *reumei, degerăturii* și contra *sgârcturilor*. E bun contra tuturor boalelor, provenite din răceală. Și contra durerilor de măsele e foarte bună. Prețul unei sticle e 1 cor. 60 fl.

Praturi de stomac.

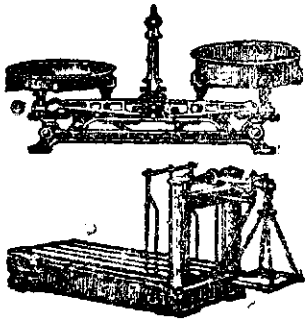
E lucru cunoscut, că din cauza digestiunii se nasc multe boale, cari dacă nu se caută, devin cronice. *Catar de stomac, miros rău în gură, grețuri, o stare generală rea, lipsa de apetit, constipație, dureri de cap* și altele. Acestea toate sunt urmările unei digestii rele, de aceea recomand Stomachinul meu. Prețul unui pachet 1 cor. 50 fl.

Să sprijinim industria din loc!

I. SPANLANG,

Iăcătușier

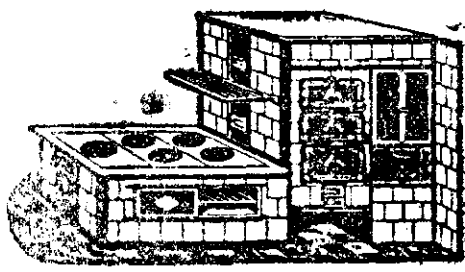
ARAD, Flórián-u. nr. 6e (casă proprie)

Primește în lucrătoria sa orice lucru ce stă în atingere cu această branșă, ca:

ferării pentru clădiri, mașini de fierț, porți, balcone, coridoare, trepte, grilaje verende, scuturi, tablete în orice formă, sobe Meidinger, fântâni săritoare, și orice soiuri de renovări.

Indeplinesc orice comandă atât în loc cât și în provincie în modul cel mai cinstit — iar pentru lucrul făcut de mine primesc chezașia.

Cerând sprijinul onoratului public, român

Cu stima:

I. SPANLANG,

Iăcătușier.

Planuri pregătesc gratuit.

Orice lucru se îndeplinește, sub îngrijirea mea proprie.

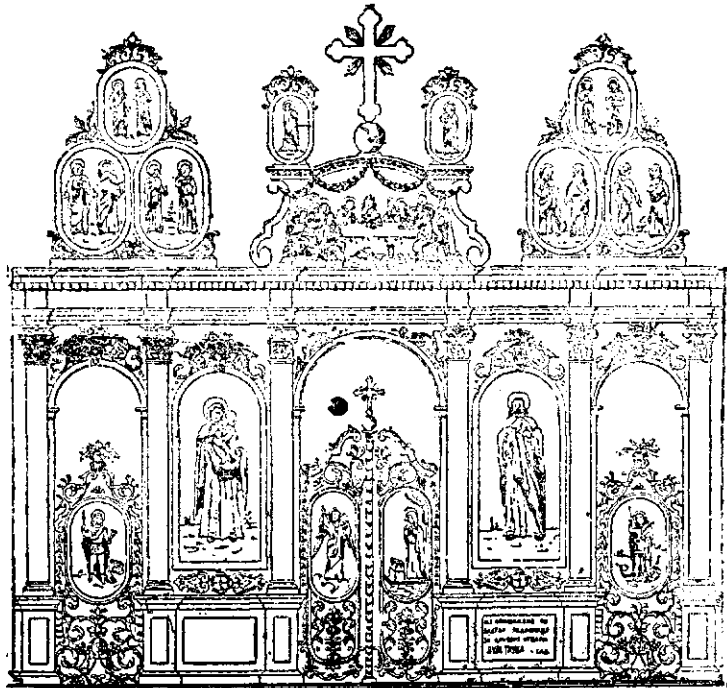
Lucru admirabil. — Prețuri ieftine. — Serviciu prompt.

Urr György

sculptor, în **GAȘOVIA.**

Primul atelier din Ungaria de sculptură pentru montarea bisericilor provăzută cu motoare.

KASSA, Bethlen körut Nr. 24.

Recomand on. preoțimi atelierul meu celebru.

Fac altare artistice lucrate, precum am-
voane, iconostase, străni și altele.

101 certificate de recunoștință.

Se trimit planuri la dorință precum și preț-curent.

Acuma a sosit

Untura de pește proaspătă

de Norvegia

fară culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spirtul Reuma

Încercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Prăvălia de instrumente
musicale a lui

BABOS BÉLA

Nagyszeben
Kispiacz 24.

Atrage atențiunea on-
public din loc și din
provincie asupra ma-
reii său atelier de
reparat instrumente
musicale aranjat în
mod exemplar unde se
repară și se fabrică tot
felul de instrumente
musicale cu coarde, de
alamă, harmonice, gra-

mofoane, (fonograme), tambure și cimbele, în mod special sub
supravegherea personală și cu prețuri convenabile. Se pot găsi și
tot felul de părți cari compun instrumentul

Prima fabrică de mașini agricole

și întreprindere de săpat fântâni adânci din Sătmar.

SZATMÁR strada Teleky 8.

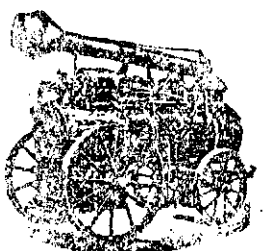
Șeful
firmei **PROBST MÁTYÁS**

Primește:

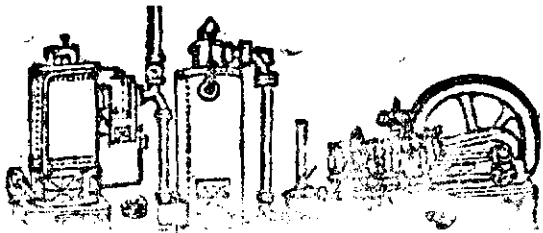
instalări de mori de aburi și motoare cu ulei,

sfredelirea de fântâni arteriane,
conducturi de apă și pompe de
apă de orice sistem, aparate
pentru uscatul nutrețului, repa-
rații de automobile și de mo-
toare cu benzină și orice lucrări
atingătoare de această branșă
cu prețuri avantajoase.

Depozit permanent de mașini cu
aburi și de pompe.

Garanția cea mai largă! Condiții ușoare de plată!

FABRICA DE MOTOARE DIN DREZDA

una din cele mai mari și mai vechi

fabrică de motoare

furnizează motoare și locomobile cu gaz, cu benzină, cu păcură și acetilenă toate perfecte, trainice, funcționând în mod precis sigur și ieftin.

Reprezentanța generală și depozitul se află la

Gellért Ignác és Társa BUDAPEST, Teréz-körút 41.

Telefon Nr 12-91. Telefon Nr. 12-9

Cine dorește călătorie de plăcere ieftină, bună și iute în

6 zile la America

(Statele unite, Canada și Argentina) acela să ceară îndrumări românești dela

Falk & Comp

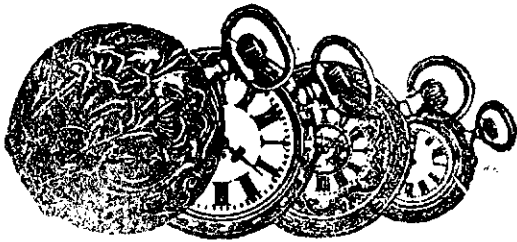
(secția românească.)

Hamburg,

Strada Rarboisen. 30.

Mare atelier special pentru reparat ciasornice.

CLUJ (KOLOZSVAR) Széchenyi tér 6 sz.

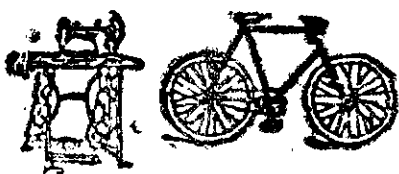
Se repară în mod special tot felul de ciasornice de buzunar, cu pendulă și ciasornice cromometrice

cu prețurile cele mai favorabile pe lângă garanție.

Solicitând binevoitoarea încredere rămân Cu distinsă stimă;

Blázsi Sándor

ciasornicar specialist.

Distins în Timișoara la anul 1891 cu marea medalie de argint.

Fondat la 1888.

Reinhold Zoller

măstru mecanic

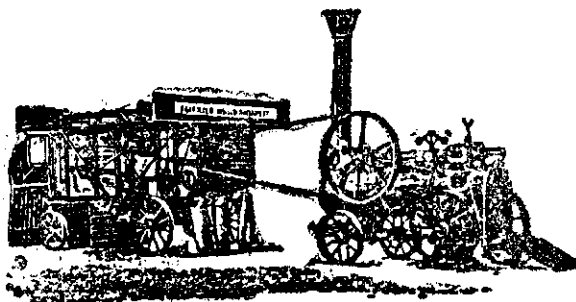
Fehértemplom

Schillergasse Nr. 8, lângă Burg.

Iși recomandă on. public din loc și provincie marele său atelier mecanic unde se repară tot felul de **mașini de cusut și biciclete.**

Ține în deposit cele mai bune biciclete noi, mașini de cusut și obiecte de casă și industrie, așa d. e. părți singurate de mașini și biciclete.

— Prețuri moderate, serviciu prompt. —

Provisiuni de mașini cu vapor LOCOMOBILE

făcător de jirezi de paie

în formă întrebuințată și cu dregere

se pot căpăta pe lângă condiții de platire foarte favorabilă la firma

SEIFRIED HUGÓ

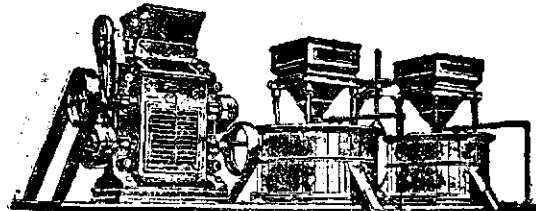
BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

Martin Droszt

Iemnărie de mori și edificii.

Biserica-Albă, (Fehértemplom) str. Petöfi nr. 63.

Se recomandă pentru lucrări de mori

și de edificii cari cad în bransa lui, d. e.

Construcție și reconstrucție de mori de apă, aburi și cu motor, mori înalte, semi înalte și plane, mai departe tot felul de montări complete de curățit, **mașini de cernut** și mașini automate pentru amestecarea făinei etc. se săvârșesc prompt și corespunzător tuturor împrejurărilor.

Se primesc tot felul de mașini usate pentru renovare și reconstrucție. Tot asemenea se primesc lucrări de construcțiuni, aranjarea locuințelor, a prăvăliilor, biurourilor și școlilor cu prețuri favorabile.

Ma dorință trimite desemnuri de plau și proiect de budget.

Este în general cunoscut, că

Electricitatea

folosită în forma și puterea adevărată este în prezent cel mai sigur factor vindecător, în special în cazuri de nervositate, neurastenie reumatism, dureri de spate și cap, dureri de stomac și intestine, slăbiciune de inimă, paralizare

etc. și tot felul de slăbiciuni. Aceste două favoruri sunt împreunate în cel mai genial chip în **ELECTRO-VITALIZER**-ul nostru. De simțiți dar, că vă e sănătatea atinsă, că vă dispar puterile, nu întârziati a vă adresa cu toată încrederea institutului nostru condus de medici și dacă trimiteți couponul acesta, primiți în plic închis gratis și franco, opul nostru bogat ilustrat, despre: „Tratamentul electro-terapiei-moderne”.

Inst. de consult. med. Elektro-Vitalizer BUDAPEST, Károly-körút 2 félem. 51.

Di Gavril Herezeg din Karácsond, scrie:

Folosirea de 6 luni a aparatului Electro-Vitalizer mi-a scăpat pe soacră-mea de următoarele suferințe: nervositate, dureri de cap, bătăi de inimă, oboseală, lipsă de apetit și de simțirile de spaimă; pentru ceace prea st. De Doctor vă sunt dator cu cea mai mare recunoștință. Aparatul îl voi recomanda cu cea mai mare căldură. Vă dau voie a da această epistolă publicității, căci conținutul ei corespunde pe deplin adevărului.

Cupon pentru carte gratuită.

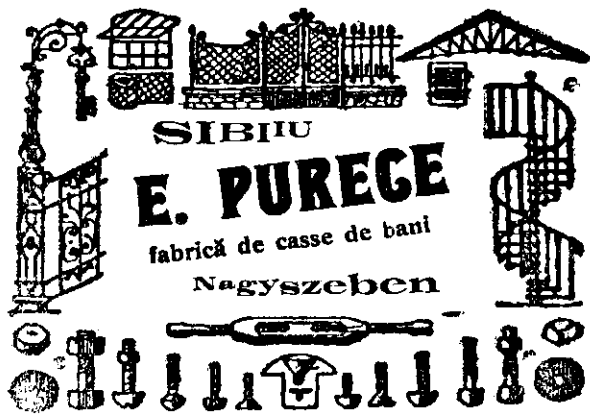
Institutului de consultații medicale „**ELEKTRO-VITALIZER**” Budapest, Károly-körút 2, félemelet 51.

Vă rog să-mi trimiteți gratuit și porto-franco în plic închis opul despre

Un tratament asupra electro-terapiei-moderne pentru domni, pentru dame.

Numele .....

Adresa .....

Recomandă fabricațiile sale proprii de

casse de bani

de orice mărime și construite din materialul cel mai bun și mai trainic. **Fabrică:** dulapuri panoposite, încuietori-safe pentru casse de economii, dulapuri de bani și documente totfelul de articlii ce se țin de branșa asta.

Recomandă de-asemena practicele (mașini)

● cupatoare de fert ●

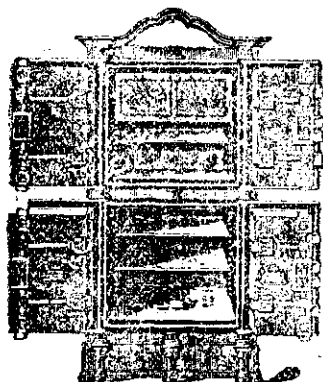
in toate versiunile dela execuția cea mai simplă până la cea mai elegantă.

Atrage atențiunea on. public din localitate și din împrejurime asupra atelierului său de

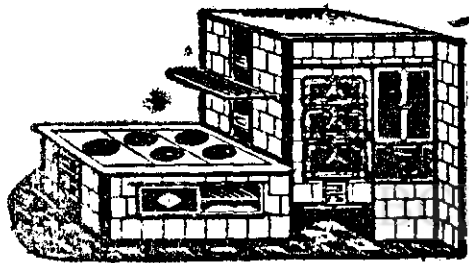
lăcătușerie, și construcție

care-i cel mai mare din tot Sibiiul

și pe care l-am instalat conform cerințelor moderne și l-am înzestrat cu puteri excelente de muncă! Primesc ori-ce-fel de construcții atingătoare de această branșe, precum:

lucrări de la clădiri, portaluri, schele și gratii de fer, îngrădiri de fer la coridoare și balcoane, geamlăcuri, uși de fer, îngrădiri de fer, la mormânturi, cișmele și orice lucrări de fer și lucrări de bas-relief.

Trimit gratis și franco decluzuni (proiecte de cheltuieli) pentru casse de bani, mașini de fert (șparchert) etc.

E. Purece
Sibiu, Schmidtgasse 19

Schuller Gașpar, neguțator de butoaie și de doage

PÉCS

E mai presus de orice concurență prin magazinul său bine asortat potrivit cerințelor timpului. Face din materialul cel mai bun

butoaie de vin de bere și de spirt, putini și căzi cu prețul cel mai favorabil. Depozit permanent în butoaie gata.

La chemare se duce oriunde.

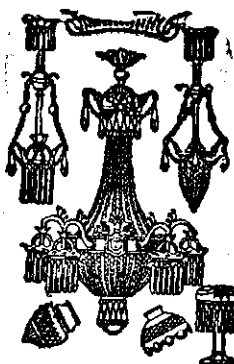
Szoták József

fabricant și turnător artistic de obiecte de bronz, candelabre, table de firmă de metal
Kassa, Pogány-utca 9.

Lucrează pentru fabricanți de mobilă după orice desemn părți de metal necesare la mobile.

Mai departe table de metal pentru firme de avocați, medici, fabricanți, totodată table pentru comune și numere de casă.

Totodată se face candelabre pentru case, cafenele și biseriei, până la cele mai luxoase și complicate cu prețuri moderate.

Prăvălie nouă de obiecte de argint de China!

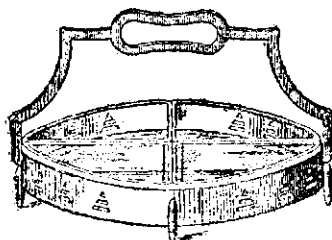
Kolozsvár, Mátyás Király-tér 9

— (fosta prăvălie de bijuterii a lui Nagy József). —

Aduo la cunoștința on. public, că am deschis o

prăvălie de obiecte de argint de China

corespunzătoare cerințelor timpului modern. Țin un mare deposit permanent de tacâmuri, tave, jardiniere, cabare, oguri și tot felul de obiecte de lux, fazonul cel mai modern. Țin mare deposit din obiectele de Berndorf și Szandrick, tot asemenea obiecte optice. Solicit p. art. on. public, Cu stimă

Feuerstein Herman

în Cluj (Kolozsvár)
Mátyás Király-tér nrul 9.

— Prețuri solide. —
Preț-curent gratis și frec.
Comandele în provinciile se săvârșesc prompt și solid.

Magazin de mașini de cusut, biciclete și mașini de vorbit.

LADÁNYI IZSÓ Temesvár

Belváros, Zápolya-u, edificiul seminarului rom. catolic,
Telefon 577.

O mulțime de scrisori de recunoștință. Marfa cea mai bună. Prețuri de mărfa. Plătire în rate fără ridicare de prețuri.

Mașini de cusut Singer veritabile, cu lantră în formă de roată, mașini de cusut Central-Bolin. Mașini de cusut pentru pantofari cu brațul în stânga. Mașini de cusut Cylindrice (cu caple colibru).

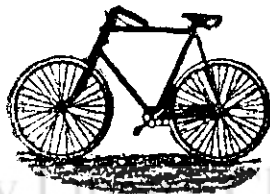
Cele mai bune biciclete și părți constituante

Fonografe cu 7 coroane.

Gramofone dela 18 cor. în sus.

Plăci veritabile „angyal” și „favorit”, plăci cu două fețe mare asortiment, cântece maghiare, germane, românești și sârbești. Inregistrări dela Svachim, Caruso, Melbor, Scotti, Slozak, Kurz, Hegedüs, Göndör, Gyárfás etc. Corfescu, Ionescu, Ștefănescu.

Suluri de fonograf «Columbia» à 130 cor.

Prima fabrică pentru șlefuitul sticlei, pentru lucrări artistice de sticlărie și fabrică de oglinzi din sudul Ungariei

Arad V, Pécskai-ut 17. Telefon 525.

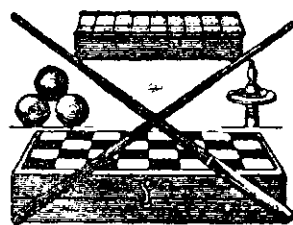
și-a pus în funcțiune uzinele sale în ziua de 21 Oct. 1908.

Efectuește repede și ieftin comenzile următoare:

Oglinzi șlefuite sau simple, lucrări de sticlărie artistică încadrate în aramă pentru instalații de vitrine, geamuri călitate, oglinzi de Veneția. Lustruiri — de oglinzi vechi cu prețuri moderate. —

Cea mai frumoasă muncă de strunțar o face Fock Gábor

ARAD, strada Weitzer János Nrul 6.

Pregătește ornamente și obiecte de os, precum și tot felul de lucruri ce se țin de branșa asta,

mescioare de făcut dantelă și aparținentele.

Se pot comanda

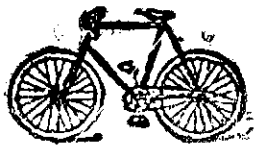
pe lângă prețurile cele mai favorabile dela acest atelier. — Comandele din provincie se efectuează cu acurateță și promptitudine.

HAMMER ZS. és TÁRSA

măiestru de articole electrice și fabricant de balanțe (cântare).
ARAD, Piața Boros-Béni, Nr. 1. (In casa dlui Dr. Sever Ispravnic).
 Mare atelier de reparaturi speciale. Mare magazin stabil
 în biciclete fabricații engleze, americane și germane.
 Singurul vânzător al mașinei de cusut celebre „VICTORIA”,
 „OPPEL”, „SINGER” și „MINERVA” cu sunceica în formă
 de roată. Magazin de balanțe decimale și de bucătărie.

Mare asortiment în părți
 de mașini de cusut, ar-
 ticole de montate bici-
 clete și articole de elec-
 tricitate.

Tot felul de reparațiuni în bransa aceasta pe lângă
 prețuri moderate și garanție.

VÉBER JÁNOS K.

tinichigiu specialist, proprietarul mai multor brevete.

Szatmár, Strada Szirmai Nr. 1.

Cea mai de căpetenie condiție
 pentru păstrarea sănătății e apa
 fără baccili.

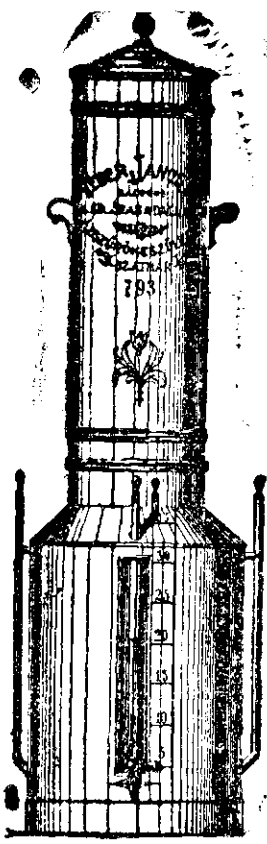
Străcurătoarea de apă

„Wéber” e un aparat de stre-
 curat apa curgătoare, precum și apa
 de fântână, făcându-o curată ca cris-
 talul, așa că și în cea mai nepre-
 tențioasă căsnicie se poate bea apă
 bună, plăcută. Aparatul de strecurat
 se manuează ușor și e esperimentat
 doctorește. E un obiect de mare
 folos în căsnicie și fiind ieftin, deja
 și până azi e foarte răspândit. In-
 deosebi e de recomandat pe seama
 ospătărilor, cafenelelor, școale-
 lor și Institutelor.

Prețul aparatului :

cu volum de 15 litrii . . . 20 cor.
 „ „ „ 25 „ . . . 24 „
 „ „ „ 35 „ . . . 28 „
 de proporții mai mari prețuri deo-
 sebite. La comande din provincie 3
 cor. cheltuială de împachetare. Tot-
 odată aduce la cunoștința on. public că
 ac și reparaz stropitoare de vie.

Părți constitutive se capătă de-aseenea.

Mare succes. *Invenție nouă.*

Dinții sustin sănătatea

căci sub influința lor stau organele mistuirei, cari na-
 tural au înrluire asupra sănătății. Fiindcă sănătatea e
 mai scump tesaur din lume, de aceea vă recomand noua
 mea invenție, care nu e frază goală ci vă dă o probă sigură

cosmetical de dinți „Hófehér” a lui Nádler

care și cei mai negligeați dinți îi curăță depărtându-le
 negreala sau gălbineala
îi face albi ca și zăpada

O singură experimentare adeverește, că „Hófehér” e
 mai bun ca praful, crema și pasta de dinți, că nu e în
 el praful care să frece, care se pune pe gingei și
 între dinți și ducând smaltul de pe dinți produce du-
 reri de dinți și de gingei. Nu conține săpun, ca altele.

»Hófehér« e un lichid produs din sucuri de plante pe
 cale chimică, și are un gust plăcut.

Prețul unei sticle 1 cor. 50 fil, care ajunge 1—2 ani.

Se capătă la :

Nádler Lajos

ARAD, în depozitul din **Andrássy tér 20**,
 Locul fabricii: **Varjassy József utca 32**, (casa proprie).

Sub scutul legii și patentat !

Cea mai bună fabricație și cel mai ieftin izvor
 de a-și procură cineva instrumente mu-
 zicale de tambură

Andrija Car

Ruzicna ul 1. **ZAGREB** Vlaska ul 22.

Își recomandă tamburele fabricație excelentă dela cele
 mai simple până la cele mai complicate cu preț moderat.
 Preț curent trimite gratuit și porto franco.

In Sibiiu (Nagyszeben).

Vanele de baie Stuchlich

O plesă e numai cu 40 de cor.

Incălzește în 3/4 de oră
 150 de litrii de apă, pen-
 tru care consumă ca com-
 bustibil numai 10 fileri de cărbuni de lemn.
 O vană de neîncălzit numai 24 cor.

Lungimea fundului vanei 122 cm.
 :: Inălțimea de 60 cm. :: ::
 Comandele se eflueșc imediat și se trimit
 cu rambursă.

Gustav Stuchlich
 Entenasse 17. HERMANSTADT. Saggasse 15

AVIZ!

Am onoare a aviză on. public atât din provință, cât
 și din loo, că primese tot felul de lucrări în bransa mea

în atelierul meu de pantoferie,

care deși există abia de un an a câștigat multe recuno-
 ștințe, și e asortat cu tot felul de ghețe fason nou de
 Paris și englezești, executate cât de fin. Tot asemenea
 lucrez ghețe pentru picioare bolnave, specialități în
 ghețe de chelneri și tot felul de reparaturi cu prețuri
 moderate cât se poate de prompt

Mare deposit în creme de ghețe și tocure de gumă
 veritabile englezești.

Solicită spriginul on. public

ZIMMERMANN JÁNOS
 atelier de ghețe
Arad, Str. Deák-Ferencz Nr. 10.

Lucza Jozsef

atelier chimic pentru curățitul hainelor
Seğhedin (Szeğed), Laudon u. 9

Primește: curățirea și vâpsirea hainelor
 bărbătești, femeiești, de
 copii și preoțești, postav de mobile,
 haine de doliu mai departe

curățirea penelor de pat

cu mașina prin ce își redobândesc culoarea
 albă și uscățimea originală și vor fi
 scutite de praful.

Comandele din provință să
 eflueșc imediat și prompt.

Jambrik József

auritor, văpsitor
de biserică, pregătitor de cadre (rame) aurite.

SEGHEDIN.

(Szeged), strada Kelemen nr. 4.

PRIMEȘTE orice lucrări noi și reparări de această branșă precum: altare, amvane, cruci, prapori (steaguri), icoane și cadre (rame), precum și renovarea și văpsirea obiectelor bisericesti cu aurul — cel mai bun care nu-și perde fața. —

■ Preturi favorabile și executare cu punctualitate. ■

FRAȚII BURZA

ARAD, Boros-Béni tér.

recomandă depositul lor cel bogat, prăgini de fer plăci de fer, osii de fer, instrumente de fer, sobe de fer turnat, mașini de gătit, sârme și cuie de sârmă, lanțuri, săpi, arșeu, furci de oțel și tot felul de vase de bucătărie de fer

o ——— turnat și smălțuite. ——— o

o o Mare depozit de stropitoare sistem „Wermorel” o o

o o Mare depozit de revolvere o o

o o cu repetiție, arme și revizite de împușcat. o o

o o Deposit de mașini agricole. o o

o o așa d. e. pluguri de oțel sistem Sack, mașini de sămănaș, grape, tăietoare de pae și nași, cântare. Mare magazin. o o

o o Cea mai bună calitate în plăci de catran (păcură), și asfalt pentru acoperit casele. o o

o o Comandele din provincie se îndeplinesc punctual. o o

o o Telefon Nr. 604. Telefon Nr. 604. o o

o o Firmă românească. o o

Negreșit să cetiți acest sfat!

Vestea bună se duce departe. Se potrivește această zicală și la „Spiritul de putere” (Erosborszesz), al cărui renume s'a lățit în toată lumea, și a ajuns și la noi, de aceea și credem că e bine să o spunem și on. celorlalti, de ce e bine să se țină în permanență în casă și de ce e atât de plăcut în toate părțile.

„Spiritul de putere”
ca paznicul sănătății!

„Spiritul de putere”
mijloc de a-și îngriji corpul!

Neînșurat sau nemăritată, ori familiați, în toate împrejurările e necesar să fie la casă un medicament, cu care se poate ajuta imediat în caz de boală. Mei ales unde sunt copil e nevoie de asemenea prevederi. Acel e ouiva rău, acel il doare capul, acel are sgârșitură la stomac. Ce bun e în asemenea împrejurări „Spiritul de putere”, se uită numai la îndrumare și va ști imediat ce trebuie să facă. Se întâmplă aproape în fiecare casă, ca cineva să sufere de insomnie și nervozitate, sau suferă de reumă, gâtă dureri de spate, junghieri, alții au puterile slăbite, se simte slăbit, obosit, istovit. Dar leșinul de câte ori nu obține? În asemenea împrejurări mai mult folosește ca orice „Spiritul de putere”, care nu numai că întărește vinele și musculatura, ci dacă se întrebuintează după prescriere, face servicii neprețuite.

Ați văzut iarna oameni slăbănogi? Cum tremură și sgribură! Zău n'ar sgriburi dacă dimineața și-ar fricționa pe tot și spatele cu „Spiritul de putere”, care încălzește tot corpul, iar vara răcorește și oprește transpirația. Ce neplăcut e dacă cineva asudă subțiori, picioarele și mâinile, de multeori aproape leșini de miros, dacă se spală meru pe subțiori, pe mâni și pe picioare cu acest spirit, încetează asudarea și mirosul.

Dar cura unor oameni miroasă așa, că nu poți stă lângă ei. Aceasta provine de acolo, oăci resturile de mâncare rămase în dinți trec în putrefacții, ceea ce nu numai că dă gurei un miros rău, ci trece și în stomac și aduce boală. De aceea în fiecare dimineață și după masă trebuie să se ștergă gura cu apă cu „Spiritul de putere”, atunci nu vor mai

fi dinți găunoși, nici dureri de măsele, va avă gust bun și miros plăcut în gură, va avea gâtie sănătoasă, iar la cepti așa se pot preîntâmpina durerile de gât, indamații de migdale și alte neplăceri. Nu trebuie să fim vaniți, pentru că să ne îngrijim fața și părul, aceasta e numai o însușire bună. Cine își pune în apa de spălat „Spiritul de putere” vor avea o față curată și fină, și dacă-și spală părul cu asemenea apă, nu va mai avea mătreață, se face părul frumos, se face fin și se poate păstra până la adânc bătrânețe împedecă căderea și încurțirea timpurie.

Veritabilul „Spiritul de putere” se poate găsi în tot locul cu 30 fil. 40 fil. 1 și 2 coroane sticlă, să ne ferim însă de falsificare numai așa să-l primim dacă pe sticlă e figura de sus de bărbat

Curoști pe cineva, care și-ar fi măsț deja corpul cu „Spiritul de putere”? Dacă da întrebați-l numai, cum s'a simțit după aceea par'că s'ar fi schimbat. Încă și bătrânii dacă-și masează corpul cu acest spirit, simt că le revin puterile, tinerețea.

Sigurul preparator e

„KOSMOS” laboratoriu chemical în GYŐR.

De unde 10 sticle mici se pot căpăta cu 3 coroane porto-franco, sau cu rambursă, sau prin anticiparea banilor.

Primul salon de corsete în Sibiu Premiat.

Recomandă tot felul de corsete fine și elegante după măsă

Depozit bine asortat în 40 de feluri de corsete (și tot felul de articole de felul acesta) fason particular totdeauna în rezervă. Cu stimă.

J. Oschanitzky.

Bretterpromenade Palais Habermans.

Fason bun.

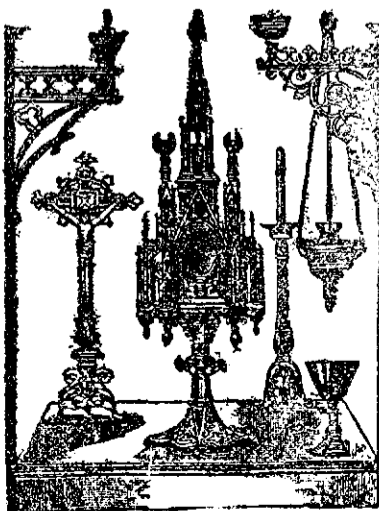
Prefuri reale.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

SZUBOTHA SÁNDOR

Medalia de aur Timișoara 1891.

pregătitor de odăjdii și adjuturi bisericesti.

Intemeiat la 1883 Telefon pentru comit. și oraș 498. Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad

TIMIȘOARA-CETATE

în colțul străzii Lovinics și Jenő főherceg vis-à-vis de hotelul «Hungaria».

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a proșimei cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserică capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci statue sau altfel de adjusturi bisericesti

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea adjustărilor bisericesti.

Pentru liferările mele iau răspunderea

Servesc bucuros cu catalog ilustrat

